

Дарагія сябры!

Сардэчна віншую вас з Днём настаўніка. Гэта свята блізкае кожнаму з нас, бо пачуццё павагі і ўдзячнасці да сваіх педагогаў чалавек праносіць праз усё жыццё. Быць настаўнікам — высокае прызванне. Няма на свеце іншай прафесіі, у якой асобасныя якасці, характар, інтарэсы, перакананні і ўменне размаўляць з людзьмі маюць такое вялікае значэнне. Увесь жыццёвы шлях настаўніка пранізаны святлом дабрны і ўсведамленнем маральнага абавязку перад грамадствам. Разам з бацькамі ён нясе адказнасць за падрастаючае пакаленне, перадае моладзі не толькі неабходныя веды, але і маральныя, духоўныя і інтэлектуальныя каштоўнасці. Дзякуй за вашу нялёгкую, але высакародную працу, прафесіяналізм і цярпенне, разуменне і любоў да дзяцей. Упэўнены, што вы і ў далейшым будзеце захоўваць вернасць традыцыям айчынай адукацыі і служыць надзейнай апорай дзяржавы. Здраўоўя, шчасця і дабрабыту вам і вашым блізкім.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

4 КАСТРЫЧНИКА 2014 г. СУБОТА № 189 (27799) Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ШКОЛА ЖЫЦЦЯ

Без настаўніка не можа быць нармальнага грамадства і дзяржавы

Аляксандр Лукашэнка ўручыў пераможцу рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства педагогаў «Настаўнік года Рэспублікі Беларусь» Віктару Жуку галоўны прыз конкурсу — «Хрустальнага жураўля» і ключы ад аўтамабіля.

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка напярэдні Дня настаўніка сустраўся з фіналістамі рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства педагогаў «Настаўнік года Рэспублікі Беларусь». На сустрэчы ў дружалюбнай атмасферы абмяркоўваліся самыя розныя пытанні, якія датычацца развіцця беларускай школы.

У першую чаргу кіраўнік дзяржавы падкрэсліў важнейшую ролю прафесіі настаўніка ў сучасным грамадстве, паводле БЕЛТА. «Мы жывём у дынамічны час. Удаканальваецца сістэма адукацыі, узабагачаецца яе змест, укараняюцца новыя тэхналогіі, але пры гэтым нязменнай застаецца найвялікшая роля настаўніка. Няма важнейшага ў грамадстве чалавека, чым настаўнік. Без настаўніка не можа быць нармальнага грамадства і дзяржавы», — падкрэсліў беларускі лідар.

Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, сапраўды настаўнік — гэта не толькі дасведчаны выкладчык, але і цікавы чалавек, які здольны захапіць дзяцей сваім прадметам, абудзіць у іх энтузіязм і творчую энергію. Прэзідэнт адзначыў, што сучасныя вучні могуць чэрпаць інфармацыю не толькі з кнігі і падручнікаў, але і з інтэрнэту, умеюць свабодна абыходзіцца з камп'ютарам. «І школа павіна адпавядаць гэтым рэаліям. Настаўнік не можа адставаць ад вучняў. Яму неабходна стаць аўтарытэтным і дасведчаным старэйшым таварышам. У той жа час у яго багажы павіны быць асноўныя веды і каштоўнасці, напрацаваныя многімі пакаленнямі папярэднікаў», — упэўнены кіраўнік дзяржавы.

На сустрэчы Прэзідэнт узняў пытанне ўзаемаадносін школы і сям'і. «Бясспрэчны факт, што толькі сумеснымі намаганнямі бацькоў і дзяцей мы можам падрыхтаваць нашых дзяцей да самастойнага жыцця. І тое, што апошнім часам усё больш і больш мы пачынаем канстатаваць факты негатывага ў нашым грамадстве, звязана з вялікім бракам — вашым і маім, — заявіў Аляксандр Лукашэнка. — Тое, што ў нас заложнікаў захопліваюць, кураць, піюць, больш за тое, ужываюць наркатыкі, — вялікі мінус вам і мне як прадстаўніку ўлады. І мы з гэтым павінны разабрацца, прычым самым радыкальным чынам».

Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, у гэтай сітуацыі, вядома, можна спасылцца на тое, што дзеці знаходзяцца пад вялікім уплывам вуліцы, свайго асяроддзя і іншых працэсаў. «Але гэта нам дадатковая нагрузка. Усё роўна яны прыходзяць у школу, і мы павінны быць настолькі таленавітымі, каб паказаць, што няправільна», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт закрануў і праблемы, якія існуюць у сферы адукацыі. «У адрас сістэмы адукацыі гучыць намала нараканняў, прытым справядлівых. Гэта датычыцца зместу і складанасці вучэбных праграм, якасці падручнікаў, падыходу да моўнай падрыхтоўкі вучняў, штостага школьнага дня і іншых пытанняў. Па маім даручэнні адна камісія ўжо скончыла працаваць, і я катэгарычна не задаволены тым, як праходзіла гэтая работа (асабліва на апошняй стадыі), і ўмяшаннем асобных чыноўнікаў у яе работу. Цяпер разбіраюцца праваахоўныя органы. Ацэнку атрымаюць усе, хто спрабаваў уплываць на вынік работы гэтай камісіі, — заявіў кіраўнік дзяржавы. — Тым не менш мне давалося назначыць паўторную групу спецыялістаў, якія вывучаць усе існуючыя сёння ў школе праблемы — ад скаргаў настаўнікаў па празмерняе на грузнасці (інфармацыі, справаздачы) да скаргаў вучняў, якія не ўспрымаюць тое, чаго не павіна быць у школе». Прэзідэнт падкрэсліў, што да адпаведнай работы неабходна прыцягнуць лепшых настаўнікаў Беларусі, у тым ліку пераможцаў конкурсу «Настаўнік года» розных гадоў.

СТАР 2

Вітай настаўніка, студэнт!

Цяпер кожны дзень сустракаць студэнтаў і выкладчыкаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Максіма Танка будзе ўнікальна для Беларусі скульптура «Настаўніца першая мая».

— Хтосьці з мудрых заўважыў: «Настаўнік — прафесія ад Бога. Усе астатнія прафесіі — ад настаўніка», — падчас адкрыцця падзяліўся думкай намеснік прэм'ер-міністра Анатоль Тозік. — Гэтая скульптура сімвалізуе на-

шу самую глыбокую павагу да настаўніка, павагу дзяржавы, грамадства, кожнага з нас. Бо ў кожнага з нас калісьці быў свой першы педагог.

Аўтарамі скульптурнай кампазіцыі з'яўляюцца архітэктар Дзмітрый Буб-

ноўскі і мастак Аляксандр Шомаў. Надзея БУЖАН, фота аўтара.

На фота: Без пяці гадоў настаўнікі — студэнткі першага курса факультэта пачатковай адукацыі БДПУ імя М. Танка.

ЦЫТАТА ДНЯ

Мікалай САМОСЕЙКА, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па міжнародных справах:

«Найбольшую занепакоенасць у дэпутатаў у дагаворы аб стварэнні ЕАЭС выклікае падатковы манеўр Расіі, сутнасць якога ўсім вядомая. Па блоках ёсць пытанні па энэргаабеспячэнні, транспартным забеспячэнні, фітасанітарных нормах. Кожная камісія па сваім профілі мае пытанні. Дакладная дата разгляду дагавора ў Палаце прадстаўнікоў на-ранейшаму невядомая. На пасяджэнні камісіі мы палюзім, наколькі дагавор надрыхтаваны для разгляду ў Ааляній зале. Пасля гэтага будзе дадзены рэкамендацыі — выносіць на разгляд ці не. Дэпутаты маюць намер абмеркаваць усе тэмы з урадам, каб дагавор быў дапрацаваны і ратыфікаваны да 10 кастрычніка».

■ Перадсвяточнае

У ПАДАРОЖЖЫ Ў ПРАСТОРЫ І ЧАСЕ

запрашае сваіх вучняў фіналіст Рэспубліканскага конкурсу «Настаўнік года—2014» Юрась Каласоўскі

Ахвотных паіць у юрысты або эканамісты сёння хоць каўшом бюра. Зусім іншая справа — педагогіка... Але настаўнік Беларускай мовы і літаратуры Юрась Каласоўскі лічыць сваю прафесію самай лепшай. І запэўнівае, што ні дня не пратрымаўся б на гэтай працы, калі б яна была яму не цікавай. Тое, што ён мог бы з поспехам рэалізаваць сябе ў іншых сферах дзейнасці, можна не сумнявацца: Юрась добра ведае польскую мову, нават займаецца перакладамі з яе, свабодна чытае па-ўкраінску, нядрэнна валодае англійскай. За дзесць гадоў ён аб'ездзіў 116 з 118 раёнаў Беларусі. Назіранні і звесткі назбіраўся столькі, што хопіць на кнігу. Прызнаецца, што ёсць мара калі-небудзь яе напісаць. Але ж на першым месцы заўсёды стаіць работа ў школе. Астатняе — толькі спосаб зрабіць яе больш цікавай і разнастайнай. Напэўна, таму яго ўрокі беларускай мовы і літаратуры ў магільскай гімназіі №1 лічаць сярод вучняў самымі цікавымі. Не выходзячы з аўдыторыі, яны падарожнічаюць разам са сваім настаўнікам па розных краінах і знаёмяцца з мовай і культурай іншых народаў. А заадно пачынаюць разумець, за што трэба любіць сваю

— Вы ўпэўнены, што не памыліліся, выбіраючы прафесію настаўніка?

— У мяне быў цікавы шлях у настаўніцтва. Пасля заканчэння школы я паступіў у Магілёўскі хіміка-тэхналагічны тэхнікум і, адвучыўшыся там чатыры гады, атрымаў дыплом з адзнакай па спецыяльнасці «Тэхнік-электрык». Але на працягу вучобы ўдзельнічаў у алімпіадах па

беларускай мове і літаратуры. На гэта мяне натягла мая настаўніца Святлана Аляксандраўна Лаўшэнка. На 4-м курсе я нарэшце дасягнуў мэты і стаў пераможцам рэспубліканскай алімпіяды сярод навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. У мяне з'явілася магчымасць паступаць без экзаменаў на адпаведную спецыяльнасць у любую вышэйшую навучаль-

ную ўстанову. І я выбраў Віцебскі дзяржуніверсітэт імя Пятра Машэрава, спецыяльнасць «Беларуская мова і літаратура і літаратурная работа ў газетах і часопісах». Калі скончыў універсітэт, мая была школьная настаўніца паралі і я працаваў у гімназіі №1. Там мяне чакалі ісла ўніверсітэта яшчэ год, пакуль я служыў у войску. Напэўна, тады я і не думаю, што зарэгістраваўся ў гімназіі на такі працяглы час. Але навошта штосці мяняць, калі я адчуваю сябе на сваім месцы? **СТАР 2**

■ Прыемная навіна

ПАЧЫНАЮЦЬ УКЛЮЧАЦЬ ЦЯПЛО

У сацыяльных установах Мінска 3 кастрычніка ўключылі ацяпленне, паведаміў начальнік упраўлення гарадской гаспадаркі і энэргетыкі Мінгарвыканкама Дзмітрый ЯНЧЫК.

Цяпло пачало паступаць у школы і дзіцячыя сады, бальніцы, іншыя медыцынскія і сацыяльныя ўстановы горада. Згодна з правіламі, цяплом спажываюць першай групы, да якой адносяцца вышэйназваныя арганізацыі, пачынаюць падаваць пры сярэднясутачнай тэмпературы, ніжэйшай за 10 градусаў, якая трымаецца на працягу пяці дзён. Для жылфонду ацяпляльны сезон надыходзіць пасля таго, як на працягу пяці дзён сярэднясутачная тэмпература не падыймаецца вышэй за 8 градусаў.

Усе спажываючы і пастаўшчыкі цяпла Мінска гатовы да пачатку ацяпляльнага сезона. Пашпарты гатуюнасці атрымалі ўсе 130 ЖЭСаў, а таксама увесь жылы фонд, установы адукацыі і аховы здароўя. У горадзе створаны неабходныя запасы топачнага мазуту і іншых відаў паліва. Пра гатуюнасць забяспечыць населенства цяплом заявілі і прадпрыемствы ДВА «Белэнерга»: адрамантаваны ўсе заплававаныя энэргетычныя, вадагрэўныя і паравыя катлы, турбіны, генератары і трансфарматары.

Днём раней ацяпленне ўключылі ў сацыяльных установах, музеях, бібліятэках і дзяржаўных архівах Віцебскай вобласці.

Дзіяна СЕРАДЗІЮК.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Україна адкрыла НАТО доступ да сваіх дзяржаўнаў

Украінскі ўрад прыняў некалькі рашэнняў, якія дазваляюць спрасціць доступ да шэрагу дзяржаўных тайнаў краіны для групы саветнікаў НАТО, якія прыбылі ва Украіну, паведамляе сайт кабінета міністраў. Паводле заявы міністра кабінета Астана Семерака, цяперашняй рашэнні ўрада забяспечваюць развіццё адносін з «сябрамі Украіны па НАТО», што цяпер асабліва актуальна, паколькі Украіна, нягледзячы на абвешчанае перамір'е, знаходзіцца «у эскалацыі канфлікту з Расіяй».

Туніс увёў падатак на выезд турыстаў з краіны

У Тунісе з 1 кастрычніка ўвёў падатак, які абавязаны будучыя заплациць замежныя грамадзяне пры выезде з краіны, паведамляюць інфармагенцтвы. Так, замежныя турысты пры выезде з Туніса павінны будучы заплациць кала \$17. Па папярэдніх падліках, новаўвядзенне можа прынесці ў казну Туніса да канца 2014 года \$23 млн, а ў 2015 годзе — \$69 млн. Атрыманныя сродкі плануецца накіраваць на паліпшэнне турыстычнай галіны краіны.

Нарвегія прызнана лепшай краінай для пажылых людзей

Яна заняла першае месца сярод іншых 96 краін, якія прымалі ўдзел у даследаванні. У яго рамках ацэньвалі сацыяльныя і эканамічныя дабрабыт асоб, старэйшых за 60 гадоў, піша ВВС. За Нарвегіяў ідуць Швейцарыя, Канада і Германія. Сярод лідараў аказаліся Аўстралія, Заходняя Еўропа, Паўночная Амерыка. Даследаванне вельмі важнае, калі прыняць да ўвагі тое, што да 2050 года 21% сусветнага насельніцтва будзе больш за 60 гадоў. Прыкладна ў 40 краінах на гэтую ўзростаўную групу будзе прыпадаць 30% насельніцтва.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Аліўкавы алей здольны спыніць сардэчную недастатковасць

Як паказалі даследаванні, гэты прадукт дапамагае сардэчнай мышцы забяспечваць цыркуляцыю крывы, піша The Telegraph. Менавіта дзякуючы аліўкаваму алею міжземнаморская дыета дабраўрава ўплывае на сардэчна-сасудзістую сістэму. У алей супрацоўнікі ўніверсітэта Ілінойса выявілі алей. Гэтае злучэнне дазваляе выкарыстоўваць сэрцу тлушч у якасці паліва. Здаровае сэрца абсарбіруе тлушч, працягваючы скарачальную дзейнасць. Але пры сардэчнай недастатковасці гэты орган губляе здольнасць перапрацоўваць або назапашваць тлушч. Яму не хапае энэргіі, і ў цэле пачынае назапашваць таксічная форма тлушчу. Менавіта яна закупорвае артэрыі. Дарэчы, ёсць звесткі, якія сведчаць аб тым, што рашэнні з аліўкавым алеем працуе не горш за статыны, зніжаючы рызыка сардэчнага прыступу. Так, міжземнаморская дыета за пяць гадоў памяншала верагоднасць прыступу на 30%. Іншыя даследаванні не раз звязвалі аліўкавы алей са зніжэннем рызыка дыябету, атлусцення і гіпертаніі.

КОРАТКА

Учора Уладзімір Пуцін падпісаў закон аб ратыфікацыі дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе.

Урад РФ даручыў Мініфіну падпісаць пратакол аб выдзяленні Беларусі дзяржаўнага крэдыту да \$10 млрд на будаўніцтва АЭС, паведамляецца на афіцыйным інтэрнэт-партале прававой інфармацыі Радзі.

Беларускі архітэктурны тыдзень пройдзе ў краіне 6-12 кастрычніка. Акцыя прымеркавана да Сусветнага дня архітэктурны, яе мэта — павышэнне цікавасці грамадства да дзясятнага года ўстаноў. У мяне з'явілася магчымасць паступаць без экзаменаў на адпаведную спецыяльнасць у любую вышэйшую навучаль-

Авіякампанія «Белавія» ў студзені—верасні гэтага года перавезла амаль 1,6 млн пасажыраў, што перавысіла аналагічны леташні паказчык на 22,5%, а грузу і пошты — больш на 7,5% за той жа перыяд 2013-га.

У Мінску падарэжалі паслугі камунальных лазняў. Білет у агульнае лазневае аддзяленне другога разраду ўмяшчальнасцю да 20 чалавек будзе каштаваць Br52 тыс., звыш 20 чалавек — Br45 тыс.

СПЫТАЮЦЬ І З АРГАНІЗАЦЫЙ, І З ГРАМАДЗЯН

У выніку дзейнасці рабочай групы па рэфармаванні галіны ЖКГ рыхтуецца Указ Прэзідэнта «Аб некаторых пытаннях удасканалення жыллёва-камунальнай гаспадаркі». Чаго чакаць ад яго беларусы, распавялі начальнік упраўлення жыллёвай гаспадаркі Мінжылкамгаса Андрэй РАМАШКА і начальнік аддзела юрыдычнай работы і кадраў Мінжылкамгаса Наталія КУХАРЧЫК.

МЕНШАЯ КОЛЬКАСЦЬ — ЛЕПШАЯ ЯКАСЦЬ?

Каля 91% жылфонду знаходзіцца ў прыватнай уласнасці. Прыкладна 87% усяго жылфонду эксплуатацыя дзяржаўных арганізацыяў — ЖЭСамі, камунальна-ўнітарных прадпрыемстваў і інш. Між тым на заканадаўчым узроўні як для

дзяржаўных, так і для ўстаноў іншых формаў уласнасці створаны роўныя ўмовы эксплуатацыі жылфонду, адзначыў Андрэй Рамашка. Разам з тым, не выключана, што ЖЭСы чакае рэструктурызацыя. Праўда, такую магчымасць разглядае пачуць што толькі Мінгарвыкан-

кам. У Мінжылкамгасе лічаць, што гэта можа быць эканамічна абгрунтавана, бо прывядзе да зніжэння сабекошту на тэхнічнае абслугоўванне. З іншага боку, ЖРЭА цяпер павінны сумяшчаць у сабе функцыі кіравання і эксплуатацыі жылфонду.

СТАР 2

ШКОЛА ЖЫЦЦЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Што датычыцца ўзроўню зарплат, Прэзідэнт адзначыў, што, нягледзячы на цяжкасці ў эканоміцы, зацяжкі суветныя крызіс, апошнім часам былі прыняты рашэнні, накіраваныя на павышэнне матэрыяльнага стымулявання працы настаўнікаў. Разам з тым, Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што ў гэтым пытанні многае залежыць і ад саміх педагогаў, іх здольнасці пераарыентавацца і выбудаваць сваю работу з вучнямі ў адпаведнасці з сучаснымі патрабаваннямі, у тым ліку больш шырока выкарыстоўваюць дадатковыя заняткі, розныя гурткі і факультатывы.

Гаворачы аб школьных праграмах, Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што ў іх пакуль яшчэ шмат фармалізму, асабліва па гуманітарных дысцыплінах. У якасці прыкладу кіраўнік дзяржавы прывёў беларускую літаратуру: «Васіль Быкаў не быў майм прыхільнікам, але ў яго ёсць выдатныя творы — тое, што мы і нашы дзеці павінны ведаць. Але ёсць некаторыя (аўтары, уключаныя ў школьную праграму. — **Заўвага БЕЛТА**), якія толькі прызвіча беларускае маюць, а чытаць няма чаго».

На сустрэчы таксама абмяркоўваўся змест школьнага курса гісторыі — у прыватнасці, звестак аб Вялікай Айчыннай і Другой суветнай войнах. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў неабходнасць процістаяць спробам імпэрыялізму і забраць у беларускага народа Вялікую Перамогу над фашызмам. Гаворачы ў цэлым аб гісторыі, Прэзідэнт заявіў аб недапушчальнасці яе перапісвання пад тую ці іншую асобу, уключаючы кіраўніка дзяржавы. «Гэта павінна быць аб'ектыўна і сумленна — як было, так трэба і падаваць», — лічыць беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка таксама запэўніў, што на пасадзе кіраўніка дзяржавы не мае намеру прымаць нейкія асаблівыя намаганні, каб прыцягнуць на свой бок прадстаўнікоў творчай інтэлігенцыі: «Гэта ўзровень інтэлігенцыі, і я ніколі, пакуль буду Прэзідэнтам, не буду іх прымушаць усхваляць мяне і мой перыяд кіраўніцтва. Гэта пасля мяне яны няхай ацэняць».

На сустрэчы таксама ўзнімаўся моўнае пытанне. У гэтым плане Аляксандр Лукашэнка чарговы раз падкрэсліў важнасць захавання і вывучэння абедзвюх дзяржаўных моў — як беларускай, так і рускай. У гэтым, паводле яго слоў, у тым ліку заключаецца багацце беларускага народа.

СПЫТАЮЦЬ І З АРГАНІЗАЦЫЙ, І З ГРАМАДЗЯН...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Змены чакаюцца і сярод спецыялістаў арганізацый абслугоўвання: актыўна ідзе падрыхтоўка рабочых па комплекснай эксплуатацыі будынкаў — так званых хаус-майстроў, якія ў адной асобе будуць спалучаць і сантэхніку, і электрыкаў, і майстроў іншых профіляў. Плануецца, што да канца наступнага года яны будуць абслугоўваць 80% сталічнага жылля. У рэгіёнах жа гэты паказчык складзе не менш за 50%. Адпаведнае навучанне па краіне прайшло ўжо больш за 1700 спецыялістаў, і цяпер яны абслугоўваюць каля 40% будынкаў. Такі падыход прывядзе да скарачэння затрат на тэхнаабслугоўванне, эканоміі часу, павышэння якасці паслуг, мяркуюць у міністэрстве.

АБ'ЁМЫ КАПРАМОНТУ ПАВЯЛІЧАЦА

Гаворачы пра абслугоўванне жылфонду, нельга абмінуць тэму капітальнага рамонт. Яго аб'ёмы да наступнага года па краіне павялічацца да 3 млн квадратных метраў за год — гэта каля 3% ад усяго жылфонду. «Гэта лічба вызначана з улікам мікрарамонтнага перыяду будынкаў, які складае 35–40 гадоў», — патлумачыў Андрэй Рамашка. Спецыяліст дадаў, што кошт аднаго квадратнага

метра жылля складае прыкладна 1,5 мільёна рублёў, але ён можа адрознівацца ў залежнасці ад тэхнічных характарыстык жыллага дома. 70% кошту капрамонту пакрываецца дзяржбюджэтам, 30% аплачваюць грамадзяне.

Дарэчы, з гэтага года ўсе аб'екты капітальнага рамонт рэгіструюцца арганімай буднагляду. Да таго ж для палепшэння якасці аказання ЖКП усе арганізацыі, якія іх прадастаўляюць, будуць абавязаны праходзіць атэстацыю. Каб яе атрымаць, арганізацыі мусяць мець адпаведнае абсталяванне, неабходную колькасць работнікаў, а кіраўнікі і асобныя спецыялісты павінны праходзіць спецыяльнае навучанне і пацвярджаць сваю кваліфікацыю.

Таксама ўрагулявана пытанне правядзення капітальнага рамонт у дамах таварыстваў уласнікаў і арганізацый забудоўшчыкаў. Цяпер таварыствы абавязалі накопільваць сродкі для правядзення рамонт на дэпазітных рахунках у банках.

Не засталася па-за ўвагай Мінжылкагаса і пытанне бягучага рамонт. У прыватнасці, вызначаны пералік відаў работ, якія павінны выконвацца да кошт насельніцтва і па бюджэтных сродках. Так, буйнамаштабныя работы будуць аплачвацца з бюджэту, а работы па бягучым рамоне і ўтрыманні пад'ездаў і месцаў агульнага карыстання ЖКС будучы выконваць за кошт грамадзян.

ДЭБАШЫРАЎ СТАНУЦЬ ШТРАФАВАЦЬ НА МЕСЦЫ

Разам з павышэннем патрабаванняў да якасці аказання паслуг узрасце і адказнасць уласнікаў жылля за парушэнне правілаў карыстання жылплошчай. Калі грамадзяне скардзяцца на шум у суседзях, у дзённым час на месцы выходзяць супрацоўнікі ЖКСаў і складаюць пратакол аб адміністрацыйных парушэннях. Уначы гэтая функцыя пераключаецца на супрацоўніка органаў унутраных спраў. Аднак працэдура пры гэтым ускладняецца: складзены дакумент міліцыянеры накіроўваюць у арганізацыю ЖКП, пасля чаго яе спецыялісты павінны прыйсці і складзіць пратакол, надаць ацэнку і пасля гэтага ў суд... Відэаочна, што гэта не дазваляе своечасова прымаць меры адносна дэбашыраў. Таму Мінжылкагас ініцыяваў наданне пайнамотстваў складання пратаколаў і прыцягнення да адміністрацыйнай адказнасці ўначы час супрацоўніка органаў унутраных спраў. Такім чынам, за парушэнне спакою суседзямў цяпер на месцы можна будзе атрымаць штраф да 30 базавых велічыняў.

Не абміне адказнасць і гаспадароў кватэр, якія здаюць іх неспакійным жылцам. Бо калі не атрымацца ўстанавіць вінаваты асобу, пратакол будзе складзены ў дачыненні да уласніка жыллага памяшкання.

Дзіяна СЕРАДЗЮК.

У ПАДАРОЖЖЫ Ў ПРАСТОРЫ І ЧАСЕ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— **Настаўнікі часта скардзяцца на невялікі заробак, недахоп часу і вялікія нагрукі...**

— Наконт заробку скажу адно: мне хапае. Канешне, я не лічу сябе багатым чалавекам, але грошай дастаткова. Тым больш, што я маю магчымасць праводзіць семінары, майстар-класы, ездзіць па розных гарадах Беларусі, супрацоўнічаць з Магілёўскім інстытутам развіцця адукацыі, Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі, і гэта таксама прыносіць мне пэўны даход. Самае галоўнае, што мяне ўсё ў гэтай прафесіі задавальняе. Многія здзіўляюцца, як гэта мужчына — і настаўнік беларускай мовы? Не фізікі ці матэматыкі, а менавіта мовы. Але дзеля работы ў школе я адмовіўся нават ад аспірантуры.

Галоўная перавага мужчын у тым, што іх у школе мала і яны ўсе навідоку.

— **Аб вашых майстар-класах ходзяць легенды...**

— Паколькі я працую па тэхналогіі актыўнай ацэнкі і з'яўляюся ментарам на курсе дыстанцыйнага навучання, мае майстар-класы прысвечаны менавіта выкарыстанню элементаў актыўнай ацэнкі на ўроках беларускай мовы. Праз гэтую тэхналогію імкунся прадэманстраваць студэнтам і

настаўнікам, які можа выкладаць беларускую мову так, каб зацікавіць дзяцей і ўцягнуць іх у працэс навучання. Каб вучні бачылі свае поспехі, няўдачы і ведалі, на якім этапе развіцця яны зараз знаходзяцца. Акрамя таго, я імкунся паказаць асобу настаўніка, звязанага з гэты метад са сваёй педагагічнай сістэмай, якая заклучаецца ў шырокім выкарыстанні краязнаўчых матэрыялаў, звестак з гісторыі, геаграфіі, выкарыстоўваю прыем падарожжа ў прасторы і часе.

— **У мінулым навучальным годзе вы сталі лепшым настаўнікам мовы ў Магілёўскай вобласці. Чаму наогул вырашылі ўдзельнічаць у рэспубліканскім конкурсе прафесійнага майстраства педагогаў? Хацелі нешта даказаць сабе ці іншым?**

— Я чалавек са здаровымі амбіцыямі. Удзел у конкурсе — своеасаблівы экзамен, праверка маёй прафесійнай прыдатнасці. Хацелася параўнаць сябе з іншымі і бачыць гарызонты для свайго развіцця. Лічу, што навучанне беларускай мовы праз актыўнае выкарыстанне краязнаўчага, этнаграфічнага матэрыялу з'яўляецца перспектыўным. Яшчэ падчас вучобы ва ўніверсітэце ездзіў па розных гарадах, гуляў там па вуліцах, заходзіў у музеі, глядзеў, што ёсць цікавага. Потым з цягам часу, рыхтуючыся да вандрожкі, я больш падрабязна збіраў розны матэрыял, шукаў, якія ёсць храмы, помнікі архітэктуры, цікавыя мясціны. І ехаў ужо мотанакіравана.

Летась наведваў 5 суседніх краін — Літву, Латвію, Польшчу, Рэсію і Украіну. Дарэчы, апошняй два гады я актыўна займаюся марафонскім бегам, таму цяпер мяне больш цікавяць спартыўныя вандрожкі. Удзельнічаў у марафонах у Рызе, Варшаве, Лодзі. На апошнім марафоне дружбаў «Друскінінкі — Гродна», які праходзіў у ліпені, заняў трыцця месца ў сваёй ўзроставай катэгорыі сярод мужчын ад 18 да 39 гадоў.

— **А што трэба рабіць, каб адрадыць любоў да беларускай мовы? З чаго пачынаць?**

— Пачынаць трэба з сябе. Сваім вучням я імкунся паказаць, што для мяне мова — родная. Я карыстаюся ўсю ўсюды — не толькі на ўроках. У сацыяльных сетках у мяне таксама ўсё па-беларуску. Не трэба ставіць перад сабой нейкіх глабальных задач. Дастаткова не саромецца размаўляць на мове. Калі я прыйшоў выкладаць у новым навучальным годзе ў пяты клас, было прыёмна пачуць, што многія бацькі май вучняў гэтаму факту ўзрадаваліся. Аднойчы я праводзіў апытанне сярод вучняў на прадмет, якію мову яны лічаць роднай. І яны ўсе называлі беларускую. Нават не размаўляючы на ёй, дзеці ўяўляюць мову як нейкую культурную каштоўнасць, якую нашы доўгоўно спадчыну.

— **Ці атрымліваецца знайсці агульную мову з бацькамі дзяцей, у якіх вы выкладаеце?**

— Нядаўна быў бацькоўскі сход, і я сустракаўся не толькі з бацькамі майго 5 класа, дзе з'яўляюся класным кіраўніком, але і з трох астатніх, дзе выкладаю беларускую мову. Расказаў пра свае патрабаванні, падыходы і выкладанні мовы і літаратуры. Вельмі прыемна адчуваць падтрымку і прыклінае стаўленне бацькоў, многія з якіх імкунца размаўляць па-беларуску.

— **Ці шмат у вас у гімназіі мужчын-настаўнікаў? І ці ёсць у мужчын перавагі ў настаўніцкай прафесіі перад сваімі калегамі?**

— У параўнанні з іншымі, не так і мала — 15, бо ёсць школы, дзе наогул працую толькі адзін мужчына. Мне здаецца, што галоўная перавага мужчын у тым, што іх у школе мала і яны ўсе навідоку. Дзеці цягнуцца да іх таму, што ім не хапае мужчынскай цвёрдасці, упэўненасці, мужчынскай размовы.

— **Можа, нехта з былых вучняў таксама вырашыў стаць настаўнікам беларускай мовы і літаратуры?**

— Сёлет а мяне быў першы выпуск адзінаццацікласнікаў. Клас быў фізіка-матэматычны, таму хлопцы і дзяўчаты выбралі ўсё ж такі не філалагічны кірунак. Хоць ёсць некалькі вучняў, якія збіраюцца завязаць жыццё з літаратурнай і журналісцкай дзейнасцю. З адной дзівачкай мы актыўна працуем над стварэннем агульнай газеты «Статус-кво». Мяркую, яна будзе маёй паслядоўнай.

— **Як даўно існуе ваша школьная газета і наколькі цікава вам займацца рэдакцыйнай працай?**

— Стварэннем газеты займаюся ўжо чацвёрты год. Ёсць каманда вучняў, якія працуюць карэспандэнтамі і атрымліваюць рэдакцыйныя заданні: зрабіць інтэрв'ю, правесці апытанне, напісаць рэпартаж. Было прыёмна, калі літаратурны дадатак да нашай газеты — «Літара» — заняў першае месца на гарадскім конкурсе школьных электронных газет. Яго таксама можна пачытаць на сайце гімназіі ў раздзеле «Гімназічны друк».

Многія здзіўляюцца, як гэта мужчына — і настаўнік беларускай мовы? Не фізікі ці матэматыкі, а менавіта мовы.

А летась дзеці адны, без мяне, ездзілі на рэспубліканскі фестываль-конкурс дзіцячых СМІ «Свежы вечер» і прывезлі адтуль галоўную ўзнагароду — хрустальнае зубарэ. Яшчэ даве мае вучанцы сталі пераможцамі гарадскага этапу конкурсу «Залатое пярэ Белай Русі».

Надаўна я ездзіў у Кіев на семінар, які быў прысвечаны школьным СМІ. З калегамі вырашылі зрабіць газету на трох мовах — рускай, украінскай і беларускай. Свой артыкул пра нядаўні мара-

фон напісаў на ўкраінскай і беларускай мовах. Прыемна было пачуць ад украінскіх калег, што я валодаю і моваю лепш, чым некаторыя украінцы.

— **Юрась, а як, на вашу думку, можна павысіць прэстыж працы настаўніка?**

— Сёлет а мяне ў прысутнасці на экзаменах у нашым Магілёўскім дзяржаўным універсітэце і бачыў, з якімі цяжкасцямі запануююцца бюджэтных месцы на тую ж беларускую філалогію, куды проста прымаюць усіх. Гаворка не ідзе пра тое, каб адбраць лепшых. І выпускнікі ідуць на фінаф не па прызыванні, а таму, што туды прасцей паступіць. На маю думку, павышэнню прэстыжу нашай прафесіі маглі б паспрыяць змяшчэнне аб'ёму «папярвай працы», паступовае павышэнне заробку настаўнікаў да ўзроўню сярэдняга па краіне і перспектыва далейшага кар'ернага росту, над чым зараз і працуе Міністэрства адукацыі.

— **Ці не прыгадаеце напярэдні Дня настаўніка які-небудзь цікавы выпадак са школьнага жыцця?**

— Апошнія тры — чатыры гады я «працую» Дзедам Марозам на школьных ранішніках. І калі настаўнікі малодшых класаў, якія мне сёлет перадавалі сваіх вучняў, спыталі ў дзяцей «Вы ж ведаеце, хто ў вас зараз будзе класным кіраўніком», яны дружна адказалі: «Дзед Мароз!»

Налі ЗІГУЛЯ.

НАВІНЫ

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАУ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

7 кастрычніка 2014 года ў 12.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаямейская, 9) адбудзецца пасяджэнне шостага сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання.

ПОШТА СТАЛА БЛІЖЭЙШАЙ

Днямі ў Дзяржынску ўрачыста адкрылася новае аддзяленне паштовай сувязі. Абсталяванне самай сучаснай тэхнічай, яно дазваляе аказваць кліентам поўны пералік паслуг, сярод якіх паскарэння пошта, электронны грашовы пераход, пеліт, выплата пенсій і дапамог, прыем падліскі на друкаваным СМІ. Да таго ж на новай пошце і ў рэжыме on-line можна пагашаць крэдыты банкаў, аплачваць паслугі аператараў мабільнай сувязі і многае іншае.

Для зручнасці ва ўтульнай кліенцкай зале працуюць два аперыйныя акны, прапануюцца шырокі асартымент марак, паштовак, канвертаў, карткі і філатэлістычнай прадукцыі, а таксама друкаваных сродкаў масавай інфармацыі.

Ва ўрачыстым адкрыцці аддзялення сувязі прымалі ўдзел старшыня Дзяржынскага райвыканкама Мікалай Арцшоўкевич, дырэктар Мінскага філіяла РПТ «Белпошта» Жанна Шабека (на фота і), вядома ж, шматлікія жыхары горада, якія чакалі, каб пошта стала бліжэй, і якім паштавікі ўручылі памятныя прызы і падарункі — з надзеяй на сабраўства.

Валентына ДОУНАР.

ЗАХРАС У БАЛОЦЕ... У СТАЛІЦЫ

У Мінску ноччу выратавальнікі дасталі з балота мужчыну.

Пасля апоўначы відавочца паведаміў на «101», што на вуліцы Дворышчы, на тэрыторыі Лошыцкага судзібна-паркавага комплексу, невядомы прасіць дапамогі.

Напачатку на месцы здарэння выратавальнікі, якія прыйшлі па выкліку праз дзве хвіліны, нічога не ўбачылі. Але пасля пошукаў за 30 метраў ад берага Свіслачы на балотыстым участку (аддаленасць ад праезнай часткі складала 100 метраў, глыбіня ў тым месцы была 1,2 метра) знайшлі мужчыну, які не мог самастойна выбрацца. Дасталі мужчыну ў 1987 года нараджэння толькі ў дзве гадзіны ночы. Пасля агляду медыкамі выратаваны адмовіўся ад шпіталізацыі. У момант здарэння, як мяркуюцца, мужчына быў нападлітку. Вырашыўшы скараціць шлях, ён пайшоў праз лясны масіў, заблукваў у цэмеры і трапіў на забалочаны ўчастак.

Сяргей РАСОЛЬКА.

У ВАГОНЕ ВЫБУХНУЎ ГАЗАВЫ БАЛОН

На станцыі Орша-Цэнтральная ў вагоне грузавога чыгуначнага саставу адбыўся пажар.

Састаў з парожнімі рэфрыжэратарамі належаў расійскай чыгуначцы. Як толькі стала вядома пра загарэнне, яго тут жа перавалі на запясны пучы. Паводле інфармацыі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, унутры вагона выбухнуў газавы балон. У непарэдняй блізкасці ад ачага пажару знаходзіліся два праваднікі. Аднаго з іх шпіталізавалі з пярэдняй дыягназам «атручэнне прадуктамі гарэння». Другі праваднік не пацярпеў. Затрымаў у руху цягніоку не было. Прычына пажару і шкода ад яго ўстаноўляюцца. У самым вагоне была пашкоджана абшывка.

Сяргей РАСОЛЬКА.

«ФІЯЛКІ» БЫЛІ МАЦНЕЙШЫМІ

Мінскае «Дынама» саступіла ў другім матчы групавой стады Лігі Еўропы.

Італьянская «Фіярэнцына», якую бальшычыкі называюць «Фіялкамі», на зялёным дыване «Барысаў-Арэны» перайграла сталічную дружыну з лікам 3:0. Пры гэтым хлопцы Уладзіміра Жураўля часам дэманстравалі надзірныя атакі: якія футбол, мелі добрыя моманты, але кожны раз на шляху мяча паўставалі рукі галкіера Чырпыяна Тэтэршана. А мінскі ўраўваец Эрнан Ферэрада наогул дараваў італьянцам і запустіў мяч на трыбуны. У астатні час прадстаўнікі выдатна італьянскай футбольнай школы дзейнічалі больш рэагуючы і ў выніку адравілі ў варты Сяргея Ігнатова, зменшчыка Аляксандра Гутара, тры мячы.

— Настрой на матчы быў добрым. Аднак, па вялікім рахунку, эмацыйны фон быў няпрыйстым. «Фіярэнцына» ўзяла гульты пад свой кантроль, добра трымала мяч. Мы не здолелі ёй нічога супрацьпаставіць. Калі пачыналі свае атакі, дзейнічалі наўпэўнена, гублялі мяч, — прызнаўся пасля сустрэчы Уладзімір Журавель, галоўны трэнер «Дынама».

Ліга Еўропы. Група К. Другі тур. «Генгам» (Францыя) — ПАОК (Грэцыя) — 2:0, «Дынама» (Мінск, Беларусь) — «Фіярэнцына» (Італія) — 0:3 (Авіянін, 33, Ліччак, 62, Бернардыскі, 67). Турнірнае становішча: «Фіярэнцына» — 6 балаў, «Генгам» — 3, ПАОК — 3, «Дынама» — 0. Тарас ШЧЫРЫ.

ПАДЗЕЙ

ФАКТЫ

Вынікі і высновы

ПАЗІТЫЎНЫ ПАРАДАК ДНЯ БЕЛАРУСКІ ПОГЛЯД НА МАЛДАЎСКІ ВІЗІТ ПРЭЗІДЭНТА

«Вестойлік», «Санта-Брыз», «Аграбел-мілік».

Між іншым, і для Малдовы супрацоўніцтва з Беларусію выгаднае.

Рэспубліка Беларусь набывае каля 35% вінаробчай прадукцыі з Малдовы, з'яўляючыся другім у свеце імпарцёрам гэтых тавараў. Такое ўзаемадзеянне з'яўляецца надзвычайным для Кішынёва, асабліва з улікам таго, што чарговыя расійскія абмежаванні прымусяць малдаўскіх вытворцаў значна скараціць аб'ёмы ўласнай прадукцыі. Згодна са звесткамі Нацыянальнага бюро статыстыкі Рэспублікі Малдова, вытворчасць каньяку знізілася на 55,5%, віна — на 22,7%, шампанскага — на 53,5% у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года.

Такім чынам, эканамічнае супрацоўніцтва Беларусі і Малдовы знаходзіцца на досыць высокім узроўні і мае патэнцыял для пашырэння. У планах бакоў — вывесці паказчыкі ўзаемагта гандлю да 500 млн долараў па выніках гэтага года, а ў будучыні, згодна з ацэнкай беларускага Прэзідэнта, у якасці перспектыўнай задачы трэба ставіць беларуска-малдаўскі таваразварот не менш за адзін мільярд.

«НЕ РАБІЦЬ ТРАГЕДЫ!»

Сапраўды, кіраўнік Беларусі заклікаў «не рабіць трагедыі з еўраінтэграцыі Малдовы», што выглядае цалкам слушна з улікам знешнепалітычных і ўнутраных рэалій гэтай краіны. Культурныя і гістарычныя сувязі Малдова моцна злучана з Румыніяй, якая з'яўляецца асноўным правадніком «еўрапейскага выбару» Кішынёва. Моцныя прарумынскія пазіцыі існуюць у кіраўнічых элітах Малдовы, найперш у МЗС, адміністрацый малдаўскага прэзідэнта, спецыяльных службаў.

Будучыя парламенцкія выбары наўрад ці сур'ёзна паўплываюць на знешнюю палітыку малдаўскага кіраўніцтва, бо т. зв. «прарасійскія партыі» ў Малдове з'яўляюцца такімі хіба што ўмоўна (а па факце кантралююцца мясцовым буйным бізнесам), а ў грамадстве прарасійскія настроі таксама не маюць відавочнай перавагі.

Не з'яўляецца кансэнсуснай для малдаўскага сацыуму таксама і курс еўраінтэграцыі, які падтрымліваюць усяго каля 40% жыхароў, пры гэтым пераважна ў сталіцы. Такі падзел грамадства адносна цывілізацыйнага выбару надта нагадвае сітуацыю ў суседняй Украіне,

дзе канфлікт таксама пачынаўся з еўрапейскага пагаднення аб асацыяцыі, расійскіх пагроз санкцыямі ды іншых гульняў вялікіх дзяржаў за пашырэнне сферы ўплыву.

Па аб'ёмах экспарту айчыннай прадукцыі Рэспубліка Малдова з'яўляецца чавёртым гандлёвым партнёрам Беларусі сярод краін СНД (пасля Расіі, Украіны, Казхстана) і займае 16-ты радок сярод краін свету.

Відавочна, што ў імя захавання міру буйным геапалітычным гульцам трэба паводзіць сябе паважна і не дапускаць дэстабілізацыі яшчэ адной краіны. Бачыцца, што ў дачыненні да Малдовы Брусель, Бухарэст і Кішынёў вымушаны ўлічваць пазіцыю Масквы, а Крамлю варта прыслухацца да беларускага Прэзідэнта і «не рабіць трагедыі», а замест санкцый і гвалту прапанаваць малдаўскаму боку «дарожную карту» супрацоўніцтва з Мытным саюзам.

ПАВАЖАЦЬ ВЫБАР НАРОДАЎ

Яшчэ адным балочным пытаннем пры абмеркаванні малдаўскай праблематыкі з'яўляецца сітуацыя вакол Прыднястроўя, дзе ўжо больш за 20 гадоў ва ўмовах эканамічнай блакады існуе непрызнана, але да-факта незалежная, Прыднястроўская Малдаўская Рэспубліка (ПМР), якая мае ўсе неабходныя атрыбуты суверэннай дзяржаўнасці (органы ўлады, грошы, войска, межы і г. д.).

Ад часоў стварэння ПМР дэкларуе сваю лаянасць да Расіі, і сёння адным з паступатаў знешняй палітыкі прыднястроўскага кіраўніцтва з'яўляецца далучэнне да працэсу еўразійскай інтэграцыі. Між тым суб'ектнасць Прыднястроўя па-ранейшаю адмаўляецца не толькі ў Бруселі і Кішынёве, але і ў Маскве, дзе шораг палітыкаў разглядаюць край выключна ў вобразе своеасаблівага «кайдану» для Мал

Мы разам — Беларусь!

Краіна моцная рэгіёнамі: Пінскі раён

Стабільная вытворчасць — залог развіцця сельскіх тэрыторый

Са старшынёй Пінскага райвыканкама Валерыем РЭБКАЎЦОМ мы сустрэліся адразу пасля абласных «Дажынак». Таму зразумела, што гутарку мы пачалі з некаторых вынікаў работы сельскай гаспадаркі.

Жыццё паказвае, што курс на адраджэнне і развіццё вёскі, узяты прыкладна дзесяць гадоў таму, правільны, — пачаў свае разважаны Валерыі Васільевіч. — Дзяржаўны капіталакладанні ў значнай ступені вырашылі праблему развіцця сельскіх тэрыторый. Сведчанне таму — нашы многія і многія вёскі. Акрамя таго, што сёння паспяхова вырашаецца пытанне ўласнай харчовай бяспекі, амаль паўная прадукцыя сельскай гаспадаркі ідзе на экспарт, і краіна атрымлівае валютную выручку. І ўсё гэта дасягаецца працай самых звычайных гаспадарак, у тым ліку такіх, як нашы.

Пінскі раён апошнім часам прыкметна пайшоў наперад. Калі ўзяць, напрыклад, жывёлагадоўчую галіну рэгіёна, то штодня мы прадаём каля 300 тон малака. Пры гэтым, заўважце, няма ранейшых паняццяў «вялікае» або «малае» малако. Дзякуючы рабоце ўзведзеных па розных праграмах комплексаў, вытворчасць малачнай прадукцыі на 99 працэнтаў пераведзена на індустрыяльныя рэйкі. На новых комплексах створаны добрыя ўмовы працы, сучаснае абсталяванне дазваляе захоўваць стабільна высокую якасць прадукцыі. Усё пералічанае з'яўляецца перадумовай годнай зарплаты працоўных і забеспячэння іх дабрабыту. Калі ж чалавек мае магчымасць добра зарабляць у вёсцы, ён не імкнецца ў горад. Ён стварае сям'ю, тут нараджаюцца дзеці. А мы, у сваю чаргу, забяспечваем работу школы, садка, іншых сацыяльных аб'ектаў. Праводзіцца газ, вада. Гэта азначае, што населены пункт развіваецца. Такія задачы, калі ўспомніць, і ставіліся на ўзроўні дзяржавы пры зацвярджэнні праграм адраджэння сяла.

— Вы сказалі, апошнім часам зроблены крок наперад. Маецца на ўвазе апошня пацігодка ці большы адрэзак часу?

— Так, рэальныя бачныя зрухі ў жыцці вёскі адбыліся ў апошнія пяць гадоў, калі ўзведзены новыя жывёлагадоўчыя памяшканні, набыта новая сельскагаспадарчая тэхніка. Але база ўсяму гэтаму пачала закладацца значна раней. За год-два не правядзеш значную мадэрнізацыю вытворчасці.

— Ці можна сёння гаварыць, што мадэрнізацыя ў жывёлагадоўчай галіне праведзена хця б у асноўным?

— Колькі жыве чалавецтва, столькі яно і будзе праводзіць мадэрнізацыю. Раней проста называлі працэс па-іншаму: рэканструкцыя, удасканаленне, адным словам, паліпшэнне вытворчасці альбо побыту. Уся велізарная шматвектарная работа па праграме адраджэння сяла гэта і была мадэрнізацыя. Зроблена многа, але хацелася б, вядома, больш. Сёння любі агары скажа вам, што ёсць умовы, якія стрымліваюць названы працэс. Пры параўнальна стабільным курсе долара банкаўскія працэнты даходзяць да 40–50. Для сяла на цяперашнім этапе — гэта непад'ёмныя працэнтныя стаўкі. Узвёўшы жывёлагадоўчы комплекс, некаторыя сельгаспрадпрыемствы працуюць толькі на тое, каб разлічвацца па працэнтах. Пра існаванне гэтых праблем усё ведаюць. Тым, хто працуюць у сельскай гаспадарцы, спадзяюцца, што нейкае выйсце знайдзецца на дзяржаўным узроўні. І будзе нармальна жыць наша вёска, і будзе каму вырошчваць хлеб.

— Апошнім часам абмяркуюваецца магчымасць вылучэння асобных аграрных рэгіёнаў, якія будуць працаваць з дзяржаўнымі субсідыямі. Відаць, у вас ёсць шанцы трапіць у іх спісы.

— Як вы ведаеце, ставіцца задача, каб ва ўсіх сельскіх тэрыторыях развілася вытворчасць, жылі і працавалі людзі. І трэба вырашаць гэтыя сельгаспрадпрыемстваў, якія працуюць неэфектыўна. А хто захоча ўзяць гаспадарку, дзе бальнасьць сельгасугоддзяў не дасягае 20 адзінак?

Дарэчы, раней, у саветскія часы, былі вылучаны тры групы гаспадарак у адпаведнасці з бальнасцю зямлі, і ад гэтага паказчыка налічваліся надбаўкі. Сёння, каб вызначыць небяспеч-

мі нядэрны. Спецыялісты мяне зразумеюць, а для астатніх чытачоў варта нагадаць, што калісьці на месцы нашых сельгасугоддзяў былі амаль непраходныя балоты. І цяпер каля 75 працэнтаў зямель, якія выкарыстоўваюцца ў сельскай гаспадарцы, асушаны. Але меліярацыя не такая справа, якая робіцца адзін раз і назаўсёды. Меліярацыйныя сеткі трэба ўвесь час рэканструаваць і тым самым падтрымліваць якасць сельгасугоддзяў. На гэта, як вядома, патрэбны немалыя сродкі. Работа вядзецца, але паступова. Таму мы і не можам спаборнічаць з тымі аграрыямі, якія гаспадарка на мінеральнай глебе, падаванай прыродай.

Таму і радуемся ўраджаю, пра які гаварылася вышэй. Сабраны ўраджай стане нядэрнай базой для развіцця жывёлагадоўлі, да таго ж мы маем магчымасць выканаць дзяржаўны заказ у поўным аб'ёме.

— Апошнім часам абмяркуюваецца магчымасць вылучэння асобных аграрных рэгіёнаў, якія будуць працаваць з дзяржаўнымі субсідыямі. Відаць, у вас ёсць шанцы трапіць у іх спісы.

— Як вы ведаеце, ставіцца задача, каб ва ўсіх сельскіх тэрыторыях развілася вытворчасць, жылі і працавалі людзі. І трэба вырашаць гэтыя сельгаспрадпрыемстваў, якія працуюць неэфектыўна. А хто захоча ўзяць гаспадарку, дзе бальнасьць сельгасугоддзяў не дасягае 20 адзінак?

Дарэчы, раней, у саветскія часы, былі вылучаны тры групы гаспадарак у адпаведнасці з бальнасцю зямлі, і ад гэтага паказчыка налічваліся надбаўкі. Сёння, каб вызначыць небяспеч-

Падрыхтоўку раствору для правяркі якасці камбікармоў ажыццяўляе інжынер-хімік Ларыса СЦЕЛІМАСХУК.

нітва ўз'яўлена ў акупляльніцы гэтых укладаных дзякуючы новаму ўзроўню якасці. Гэты крок да мадэрнізацыі быў свядомым. «Камбікармы, якія вырабляюцца на Пінскім КХП, карыстаюцца попытам па ўсёй Беларусі», — сцвярджае галоўны інжынер прадпрыемства.

Важную частку працэсу вытворчасці камбікармоў займае таксама лінія гранулявання, якая была мадэрнізавана тры гады таму. Шэраг кармоў вырабляецца толькі ў грануляваным выглядзе або ў выглядзе крошкі з гранул для лепшага засваення. Пры гэтым, з дапамога пары камбікорм абеззаражаецца, што дае гарантыю здаровага пагаляю.

АСНЕЖЫЦЫ — ЗДОРОВЫ АГРАГАРАДОК

З пачатку гэтага года ў Аснежыцах рэалізуецца праект, накіраваны на паліпшэнне грамадскага здароўя і прапаганду здаровага ладу жыцця. Ён распрацаваны райвыканкамам, занальным цэнтрам гігіены і эпідэміялогіі, РАУС, райкамам БРСМ і таварыствам Чырвонага крыжа.

Аснежыцы для вышэйназванай кампаніі выбраны нездарма. Тут ёсць усё, што патрэбна для сучаснага чалавека: добрая транспартная сувязь з горадам, цэнтральнае водазабеспячэнне, праведзена газіфікацыя. Умовы пражывання максімальна набліжаны да гарадскіх. Вёска мае развітую сацыяльную інфраструктуру, актыўна вядзецца будаўніцтва жылля. Мясцовае сельгаспрадпрыемства «Аснежыцкае» ўпэўнена ўтрымлівае адну з першых пазіцый у раёне.

Праект «Аснежыцы — здоравы аграгарадок» найперш накіраваны на зніжэнне рызыкі захворванняў, звязаных з паводзінамі і ладам жыцця людзей. Запланаваны мерапрыемствы па заахвочванні заняткамі спортам, удзелу ў шматлікіх гуртках і творчых аб'яднаннях пры Доме культуры. Кіраўніцтвам і прафкамам ААТ «Аснежыцкае» распрацавана цэлая сістэма мер супраць тых, хто з'яўляецца алкаголем. Нават адзначае з'яўленне працаўніка на рабочым месцы нападлітку праграма штрафных санкцыяў на працягу цэлага года. Парушаць дысцыпліну на гэтым прадпрыемстве крыне нывягда.

Вялікая частка праграмы накіравана на сцвярджанне здаровага ладу жыцця ў маладзёжным асяродку, пачынаючы з дзіцячага садка. Праект разлічаны да 2019 года.

АД ШЛЯХЕЦКАГА КУТА ДА ПАЛЕСКАГА ПЧАЛЯРА

Гаспадары аграгарадка імкнуча здзівіць турыстаў

З кожным годам аграгарадкі на Піншчыне становіцца больш. Многія гаспадары сёння не абмяжоўваюцца традыцыйным наборам паслуг: яны стараюцца зрабіць сваю сядзібу адметнай, надаць ёй нейкую рызыначку.

Гаспадар «Дубае над Пінай» Уладзімір Фабішэўскі «фішкай» адпачынку ў сваёй сядзібе зрабіў гісторыю вёскі. Ён водзіць гасцей у старадаўні дубайскі парк. Уладзімір ведае безліч легендаў, паданьняў пра вёску Дубае, па-майстарску праводзіць экскурсіі. Так што ў яго ўтульны дамок зазіраюць аматары даўніны.

Тацяна Шуман з вёскі Курадава абсталевала на ўласнай сядзібе невялікі этнаграфічны музей. «Кспанаты знайшліся ў бабуніных кудурках ды на гарышчах, суседзі падзяліліся старымі рэчамі. І наведвальнікі з задавальненнем слухаюць апавед пра гаспадарку і побыт нашых продкаў. Для ахвотных прапануецца паслуга — начлег на сенавале.

А Мікалай Качановіч, назва сядзібы якога «Палескі бортнік» гаворыць аб захалпенні гаспадары, праводзіць майстар-класы па пчалярстве. У Качановічах гасці не толькі могуць пачаставацца свежым мядком, але і даведза-

«Азёрная жамчужына» і яе гаспадар Анатоль МІНЧ.

ца пра асаблівасці ўтрымання пчол, паназіраць працэс збору мёду і многае іншае. Як заўважыў дырэктар фізкультурна-спартыўнага ўстанова «Элада-Спорт» Алег КАНДРАШКІН, турысты, у тым ліку з далёкага замежжа, ахвотна наведваюць таксама сядзібы «Шляхецкі кут», «Азёрная жамчужына». У апошняй вельмі прыцягваюць краўдзі. Дом стаіць на самым беразе возера. Як сказаў адзін з гасцей: «З акна другога паверха бераг возера выглядае, нібы бераг акіяна». Гаспадар Анатоль Мінч сваё, так бы мовіць, геаграфічнае становішча ўмела выкарыстоўвае: гасці катаюцца на лодцы, ловяць рыбу, купаюцца, гуляюць каля вады. А для некаторых лепшым адпачынкам бывае проста сядзець у двары з катэзілем ці шашлыкмі, любуючыся пры гэтым вялікім возерам.

ЗВАНАР З ВОСТРАВА ў свае 90 зняўся ў фільме

У вясковай хаце Ганны Антонаўны і Мікалая Усцінавіча Астроўскіх вісіць вялікая карціна з выявай царквы. Аўтар гэтай работы — мінскі мастак, унук Астроўскіх. Дзеці, унукі, праўнукі — іх адзінае і галоўнае багацце.

А самыя яны, 90-гадовы гаспадар і крыху маладзейшая гаспадыня, жывуць самастойна. Праўда, дзеці часта прыязджаюць, ва ўсім дапамагаюць. Але пераахца назусім у горад бацькі пакуль не гатовы. Тут прайшло іх жыццё, тут родныя сцены, якія дапамагаюць. Са сваёй няхітрай хатняй гаспадаркай яны спраўляюцца, агародна займаецца дачка на выхадных. Ганна і Мікалай Астроўскія выгадалі шасцёрку дзяцей, усім далі добрую адукацыю. Книга, навука заўсёды шанаваліся ў гэтай сям'і.

Мікалай Усцінавіч расказвае, што дзед яго бацькі ўваходзіў у Мінскі губернерскі сход — пачыперашыма, быў дэпутатам. А бацька дэпутата за паспехі ў ваеннай службе быў адзначаны ў свай час імператрыцай Кацярынай II. Сам Мікалай Усцінавіч скончыў толькі чатыры класы польскай школы, але па ўзроўні сваёй ведаў потым атрымаў дакумент аб заканчэнні савецкай сямігодкі. Заўсёды любіў чытаць. Калі дзеці хадзілі ў школу, ніколі не ўставаў спаць, пакуль яны не падрыхтуюць урокі, сядзеў побач і чытаў. Дзеці выраслі, разлічваліся па ўсёй былой вялікай краіне. Старэйшы сын быў ваенным урачом, ды так і застаўся на апошнім месцы службы ў Камасольску-на-Амуры. Другі сын стаў ветэрынарам. Звязалі свой лёс з медыцынай і дзве дачкі. А ўжо ўнукі выбралі самыя розныя жыццёвыя дарогі. Галоўнае, што ўсе выраслі добрымі людзьмі, патрэбнымі сваім сем'ям і грамадству.

Ганна Антонаўна не нарадуецца, што паміж сабой дзеці, унукі вельмі дружыны, адно аднаму дапамагаюць. Нешк яна гасцывала ў Пінску ў дачкі. Забегла да гаспадыні дома

Фота Ларыса СЦЕЛІМАСХУК.

пляннічка і з цёткай раілася, нібы з роднай маці: папытала парады па простым жыццёвым пытанні і зрабіла так, як падказала старэйшая. Пра гэты факт бабуля расказвала са шчырым замілаваннем. Менавіта так яна хацела выхаваць сваіх дзяцей, каб яны былі апорай адно для аднаго.

Сёння ў вялікай сям'і Астроўскіх дзевяць праўнучат, старэйшым з якіх споўнілася 18 гадоў. Так што прадзедзі і прабабулі нашчадкі ставяць задачу дачкаўца прапраўнучка.

— А я і не супраць, — смеецца гаспадар дома. — Такую падзею можна будзе адзначыць і званам.

Мікалай Усцінавіч — вядомы на ўсю акругу званар. Расказвае, што хата яго хаткі стаяла каля царквы. Тады ўсе маладыя хлопцы захапляліся званам, ён таксама навучыўся. І так сталася, што ўсё далейшае жыццё быў званаром у сваёй царкве.

Матэрыялы падрыхтавала Святлана ЯСКЕВІЧ.

УСЁ РАЗЛІЧНА ДА МІЛІГРАМА

ААТ «Пінскі камбінат хлебапрадуктаў» — адзін з найбуйнейшых вытворцаў мукі, круп і камбікармоў не толькі ў Брэсцкай вобласці, але і ў Беларусі. Якасць прадукцыі, што выпускае камбінат, адпавядае ўсім сучасным патрабаванням. Забяспечваецца гэта як за кошт пастаяннага ўдасканалення і развіцця тэхналогіі вытворчасці, так і дзякуючы шматгадоваму досведу. А зусім нядаўна на прадпрыемстве запусцілі сучасную лінію папярэдняга змешвання для вытворчасці камбікармоў.

Гранулятаршчык Павел ШАРКО кіруе працэсам гранулявання камбікармоў.

Мадэрнізаваная лінія папярэдняга змешвання дазваляе ствараць прадукт найвышэйшага гатунку

«Задача камбікармавай вытворчасці — гэта якасная дазіроўка і змешванне кампанентаў, якія пазначаны ў рэцэптуры згодна з ква-

ліфікацыйнымі даведнікам, — распавядае галоўны інжынер Ігар ЛУНЦЭВІЧ. — Новая лінія дазваляе адначасова змешваць да 30 кампанентаў. Яна складаецца з 30 бункераў, 5 дазатараў, і ўсё гэта кіруецца праз камп'ютар. Адзін дазатаршчык кантралюе ўвесь працэс. У кожны бункер засыпаюцца сваю сыравіну, і яна трапляе ў канчатковы прадукт у зададзеным працэнтным саставе. На выхадзе атрымліваецца вельмі якасны прадукт, які добра засвойваецца жывёламі».

Дарэчы, спецыяльныя датчыкі даюць гарантыю таго, што той ці іншы кампанент дакладна патрапіў у неабходнай прапарцыі ў корм. Таму ў вытворчасці камбікармоў на Пінскім камбінаце хлебапрадуктаў усё разлічана да міліграма. Цяпер вытворца чакае водгукаў ад спажыўцоў і прагназуе, што попыт павялічыцца. На прадпрыемстве мяркуюць павышэнне продажаў камбікармоў, якія пасля мадэрнізацыі вытворчасці адпавядаюць найвышэйшым стандартам.

Рэканструкцыя лініі абышлася ў 18 мільярд рублёў, але кіраў-

Падрыхтоўку раствору для правяркі якасці камбікармоў ажыццяўляе інжынер-хімік Ларыса СЦЕЛІМАСХУК.

Якасць сыравіны, якая паступае на прадпрыемства, і выраблена прадукцы ў поўным аб'ёме кантралюецца вытворца-тэхналагічнай лабараторыяй. «Наша лабараторыя мае ўсе неабходныя прыборы і абсталяванне для кантролю якасці ў строгай адпаведнасці са стандартамі, тэхнічнымі умовамі і рэцэптурай, — падкрэслівае начальнік лабараторыі Ірэна ТУМІЛЮВІЧ. — Акрамя таго, лабараторыя камбіната працуе ў цесным кантакце са спажыўцамі: хлебазавадамі, жывёлагадоўчымі комплексаў, птуш-

Галоўны інжынер Ігар ЛУНЦЭВІЧ і начальнік камбікармавага цэха Жанна МАЗОЛЬ абмяркуююць выпрацоўку камбікармоў на новай лініі папярэдняга змешвання.

кафабрыкамі. Нашы спецыялісты добра ўсведамляюць, што бяспека прадуктаў харчавання — гэта здароўе нацыі, таму намі распрацавана новая мадэль кіравання якасцю прадукцыі. Яна ўяўляе сабой сістэму якасці, арыентаваную на аналіз рызык, і дае нам права казаць аб спецыяльнай нашай прадукцыі, а пакупнік, у сваю чаргу, можа быць абсалютна ўпэўнены ў гэтым».

Матэрыялы падрыхтавалі Уладзіслаў КУЛЕЦКІ, Алена ДАУЖАНОК, Фота Надзеі БУЖАН.

На Пінскім камбінаце хлебапрадуктаў украіна і функцыянуе сістэма менеджменту якасці вытворчасці і захоўвання мукамольна-крупняной прадукцыі, вытворчасці камбікармоў і бялкова-вітамінна-мінеральных дабавак у адпаведнасці з патрабаваннямі СТБ ІСО 9001-2001 і сістэма кіравання якасцю прадукцыі на аснове аналізу рызык і крытычных кантрольных кропак (сістэма НАССР). Акрамя таго, на ўсё прадукцыю камбінат мае сертыфікаты і дэкларацыі адпаведнасці.

Ласіцк — гэта ўжо край зямлі: так жартуюць месцічы. Гэтая і навакольная вёска размешчаны на самым поўдні Пінскага раёна, на мяжы з Украінай. Некаторыя з дарог заканчваюцца менавіта тут, на балоце альбо ўзлеску, адсюль і жарт пра край зямлі. Праехаць з Пінска сюды можна толькі праз тэрыторыю Столінскага раёна — такая асаблівасць ландшафту і пракладзеных праз іх дарог.

Калгас на краі зямлі

— А мясціны ў нас прыгажэнныя, — пачынае свой расказ старшыня СВК «Ласіцк» Сяргей САЗАНЧУК. Тры вялікія ракі — Прыпяць, Простыр і Стыр — і дзве маленькія: Заліска і Гнілая Прыпяць. Для рыбалкі, палявання, проста для адпачынку на прыродзе лепшага месца не прыдумаеш. Адзінае, да чаго трэба прывыкнуць — памежная зона і абумоўлены гэтым асаблівы рэжым. Яшчэ накладвае свой адбітак аддаленасць ад райцэнтра. Таму, відаць, моладзь не вельмі ахвотна застаецца ў родных мясцінах. Невялікія вёскі, па сутнасці, адміраюць. Былае, прыязджаюць маладыя сем'і ў пошуках працы і жытця, прапануюць ім дамы ў вёсках Ладараж альбо Парэ, але яны не вельмі згаджаюцца. На цэнтральнай сядзібе, дзе ёсць школа, дзіцячы сад, гандлёвы цэнтр, Дом культуры, іншыя сацыяльныя аб'екты, лягчэй угаварыць застацца.

Адсюль і дэмаграфічная сітуацыя нашай мясцовасці. У васімі населеных пунктах, якія ўваходзяць у тэрыторыю гаспадаркі, зарэгістравана 497 чалавек працаздольнага ўзросту і 541 пенсіянер. Вёска старэе, і гэта непакоіць не толькі мясцовую ўладу але і мяне, кіраўніка прадпрыемства. Калі планаваць развіццё гаспадаркі, важна ўлічваць, хто будзе працаваць на зямлі заўтра.

СВК «Ласіцк»: ЛЮДЗІ НА БАЛОЦЕ, ЯКІЯ ўМЕЮЦЬ ГАСПАДАРЫЦЬ ПА-СУЧАСНАМУ

Сяргей САЗАНЧУК, старшыня СВК «Ласіцк».

Мяса-малочны кірунак

— У райвыканкаме нам казалі, што СВК «Ласіцк» стабільна працуе і ўстойліва развіваецца. Які асноўны профіль вашай гаспадаркі? — Мяса-малочны. Раней крыху займаліся бульбай, але ад гэтага давялося адзіць. Я лічу памылковым усеагульнае патрабаванне ўзводзіць бульбасховішчы. Тым, хто садзіць 200-300 гектараў «другога хлеба», таму патрэбен будынак для яе захавання. А калі бульбяныя кліні складае 30-40 гектараў, то ўзвядзенне бульбасховішча выглядае раскошай. Адным словам, мы засяродзіліся на жывёлагадоўлі.

Сёння маем 936 гадоў дойнага стаtku, 160 гадоў буйной рагатай жывёлы мясных парод. У гаспадарцы ёсць дзве малочнавадарныя фермы, тры — адкормачныя. Новы комплекс на 600 гадоў прывязалі да старога. На месцы, дзе раней было тры будынкі, узвелі яшчэ два. Цяпер там фабрыка вытворчасці малака з сучаснай даільнай залай. Тут жа знаходзяцца склады з сенам і сіласнымі траншэі. Такім чынам, атрымаўся закрыты жывёлагадоўчы гарадок. У двух будынках жывёла стаіць на адкорме. Усяго на гэтым комплексе цяпер утрымліваецца каля 1200 гадоў.

Калі паставілі новае абсталяванне, вызваліліся кадры. Цяпер комплекс на 600 гадоў абслугоўваюць чатыры даяркі, а раней, на старой ферме, іх было значна больш. Тры аператары машынага даення, якіх давялося скараціць, пайшлі працаваць даглядачыцамі маладняку. Без работы ніхто не застаўся.

Кукуруза на былым балоце

Старшыня сельскагаспадарчага кааператыва запрашае нас на кукурузную плантацыю, якая знаходзіцца за вёскай Ладараж. Тут, за меліярацыйнымі каналамі, віднеюцца ўкраінскія вёскі, а дарогі сапраўды заканчваюцца. А кукуруза, здаецца, відаць, стаіць нібы сцяна. Яе ўбірае звычайна механізатары, грузавікі толькі паспяваюць адвозіць зялёную масу. Галоўны арганом гаспадаркі Сяргей Мокіч ураджаем кукурузы задаволены:

— Мы выйгралі, што пасялі кукурузу на тарфяніках. Яна вырастае проста цудоўнай. А тое, што было пасяна на пясках, зграпа менш чым за месяц. 35-38 працэнтаў пасеваў кукурузы на прысканай глебе было знішчана з-за селятняй спікі.

— Усё гэта меліяраваныя зямлі, — працягвае гутарку Сяргей Сазанчук. Некалі тут было амаль непраходнае балоце. Тое, што апісана ў рамане Івана Мележа «Людзі на балоце», і пра нас таксама. Таму выраз «зона рызыхікоўнага земляробства» цалкам нас датычыць. Затое травы на тарфяніках сёлета аж буюць. Хутка

будзем здымаць іх трэці ўкос.

Аказваецца, ёсць свая спецыфіка вырошчвання збожжавых на меліяраваных землях. Пустазелле расце так, што даводзіцца два-тры разы праводзіць хімічную пралолку пасеваў. А гэта дадатковыя затраты і адпаведны сабекошт прадукцыі. У цэлым жа збожжавыя сёлета ў «Ласіцку» урадзілі добра. Ураджайнасць — 31 цэнтр з гектара — для рэгіёна, дзе большасць земляў меліяраваныя, дзе шмат пясчаных глеб, вельмі і вельмі нядрэнная.

Вопыт СВК «Ласіцк» паказвае, што людзі прызвычаліся да жыцця на балоце. Яно не перашкода інтэнсіўным спосабам земляробства, паспяхова жывёлагадоўлі і, адпаведна, стабільным вынікам. У кааператыве сярэдняя зарплата вагаецца ў межах чатырох мільёнаў рублёў. І гэта для сельскай гаспадаркі неабліга паказчык. Усё тут, як заведзена ў палешуюку, ідзе спакойна, няспешна, без лішняга тлуму, але накіравана на канчатковы вынік.

Уборка кукурузы ў самым разгары. Злева направа: Мікалай РОГАЛЬ, Аляксандр ПАСЬ, Уладзімір ШАНЧУК, Віталь ПАЛІЯЧУК, Васіль РОГАЛЬ, Сяргей МОКІЧ, Васіль СІНЮЦІЧ, Андрэй ГЕРАСІМОВІЧ.

Галоўны бухгалтар Галіна ЯРОМЧЫК і галоўны эканаміст Галіна ПАРЧУК сядзяць за рабочым сталом. Яны прышлі на працу ў «Ласіцк».

Жывёлагадоўчы гарадок

Заяджаем на тэрыторыю новага жывёлагадоўчага гарадка: вока радуе чысціня, парадак, дагледжанасць. Каля аднаго з будынкаў шчыруюць цялятніцы. Жанчыны кормяць малых цялят, падрабюць салому, чысцяць пляцоўку. Пры такім лагодным надвор'і цяляттам карыснае свежае паветра, для іх прыстасаваны стойлы на вуліцы. Святлана Чарняковіч і Алена Дзіткоўская даглядаюць цялят ва ўзросце да шасці месяцаў. Работа ў іх нялёгка, жанчыны цэлы дзень завяваюцца каля сваіх гадаванцаў. Што цікава, яны працуюць без выхадных, бо адмовіліся ад паслуг падменнай цялятніцы. Часовы чалавек, на іх думку, адпрацоўвае свае гадзіны, і толькі. А малое цяля, нібы дзіця, даглядаць трэба. Пастаянныя цялятніцы не лічаць

за цяжар лішні раз падагрэць малака для выпайкі альбо падкінуць свежае сена паміж кармленнямі, калі цяля корм проста раскідае. Яны ведаюць кожнае цяля, яго асаблівасці, стан здароўя, хоць статак даглядаюць не маюць. Цялятніцы ведаюць, за што працуюць: стабільнымі прывагамі абумоўлена іх зарплата. 8-9 мільёнаў рублёў за месяц для гэтых жывёлаводаў — не мяжа.

Галоўны даход гаспадаркі — гэта малако. Штодзённы ўдой на карову складае цяпер 13,2 літра. Летась ад кожнай каровы надаілі чатыры з паловай тысячы кілаграмаў. Цяпер, паводле прагнозаў, будзе крыху больш. А нарыхтаваныя кармы гэтага сезона дазваляюць будаваць яшчэ лепшы прагноз на год наступны.

Галоўны заатэхнік Наталля ЧУГАЙ і загадчыца МТК «Ласіцк» Кацярына РОГАЛЬ клапацяцца пра кожную рагулю на ферме.

Здаровы авантурызм пінскіх вінаградараў, або У чым адрозненне збору ягад на Палессі і ў Харватыі

У Беларусі растуць розныя сады, а вось пра тое, што на Палессі ёсць свой вінаграднік, ведаюць нямногія. Скептыкаў і крытыкаў гэтай справы хапае. Маўляў, навошта такія эксперыменты, мы ж не паўднёвая краіна, вінаград не наш профіль. Але на Пінскім вінаробчым заводзе вам скажуць, што вінаграднікі маюць Швецыя, Англія, Прыбалтыка. Мы ў параўнанні з імі і ёсць паўднёвая краіна. Дык чаму б нам не мець свае традыцыйныя вінаградарства, якімі б можна было б нават ганарыцца?

З гэтага рытарычнага пытання і пачынае свой расказ аб прадпрыемстве дырэктар завода Віктар КАНАНЧУК.

Здаровы авантурызм пінскіх вінаградараў, або У чым адрозненне збору ягад на Палессі і ў Харватыі

Дырэктар ААТ «Пінскі вінаробчы завод» Віктар КАНАНЧУК плануе ўвесці ў эксплуатацыю новы корпус завода да канца бягучага года.

ПЕРВЫ БЕЛАРУССКИЙ ВИНОГРАДНИК

— Наш завод цалкам мяняе напрамак сваёй дзейнасці, — працягвае Віктар Віктаравіч — Мы пераходзім на вытворчасць дыстылятаў з соку пладоў і ягад, якія растуць у нашай краіне. Гэта яблыкі, грушы, вішні, слівы, парочки. Але найперш — яблыкі. Бо гэтай сыравіны можна нарыхтаваць многа, ды і па цане яна самая даступная.

У Еўропе сёння вельмі папулярныя пладоўныя моцныя напой — многія, відаць, чулі і ведаюць, што такое ракія або сіловіца. Думаю, мы можам зрабіць не горшую прадукцыю з натуральнай сыравіны. Зараз мы завяршаем будаўніцтва цэха і вядзем мантаж вытворчай лініі, на якой будзем рабіць кальвадос. Верагодна, вы сутракалі назву гэтага напою ў творах Хемінгуэя. На еўрапейскім рынку ён каштуе не танна, значыць, ёсць у яго аматары. А прыгатаваць яго можна і з беларускіх яблык. Было б абсталяванне і тэхналогіі.

Шукаць новыя напрамкі нас прымушае жыццё. Пладовае вінаробства цяпер згасае, калі не скажаць, памірае, — працягвае дырэктар завода. — На гэта ёсць шмат прычын, і адна з іх — грамадская думка. З рэаліямі часу трэба лічыцца. Таму мы і пайшлі па шляху пошуку новага. Пра адзін напрамак я ўжо сказаў. Другім стане неўзабаве вытворчасць уласных вінаградных напояў з беларускага вінаград.

Сёння ў нас 70 гектараў занята пасадкамі вінаграду, з іх 17 гектараў — пладаносныя плантацыі, — расказвае Віктар Кананчук далей. — Плануем гэтай восенню атрымаць не менш за 170 тон вінаграду. Ведаем, што самае цяжкае ў справе прасоўвання ідэі вінаградарства? Недавер: нямаж расце? Расце — я ўжо часам стамляюся даводзіць гэта на розных узроўнях. Вінаград наогул — культура асабліва. Рызык, як, напрыклад, з яблыкмі няма наогул. Калі яблынывы сад

заціце і раптам ударыць мароз, можна наогул застацца без ураджаю. А вінаград цвіце ў чэрвені, калі марозы ўжо прайшлі. Цвет я не гіне. І калі не запустіць тэхналагічныя аперцыі па абрэзцы, падвязцы — ураджай абавязкова будзе. Вядома, нельга параўноўваць наш вінаград з крымскім, іспанскім, італьянскім. Там колькасць цукру ў ягадах большая. Але і ў нашых умовах вінаград набірае неабходныя 9-10 працэнтаў цукрыстасці. Значыць, няма праблем. Можна збіраць ураджай і выпускаць сваё якаснае вінаграднае віно, — перакананы дырэктар завода.

Потым кіраўнік прадпрыемства запрашае наведваць вінаграднік, экскурсаводам па якім становіцца арганом Чэслаў ЛІМАНОУСКІ. Паводле слоў дырэктара, без здаровага авантурызму гэтага чалавека не ўдалося б развесці на Палессі сапраўдны вінаград. А Чэслаў Міхайлавіч вырошчвае 86 яго сарты і ўпэўнены, што тутэйшы вінаград нічым не горшы за той, які расце ў паўднёвых краінах.

стаіць над лазой. Але вінаграднік не спалохаўся палескага клімату: наадварот, расліны адчуваюць сябе добра і ўцяпленне і не спатрэбілася. Новыя гатункі растуць у адкрытым грунце і даюць неабліга ўраджай.

На прамысловай плантацыі таксама наліваюцца буйныя ягады, звісяюць прыгожымі грозкамі. Чэслаў Міхайлавіч беражліва здымае адну нага часу і маюць аўтарытэт у вінаробаў. Потым саджанкі растуць у доследным вінаградніку, размешчаным побач з корпусамі завода. Дарчы, тут, на доследным участку, спаткаць панаваляныя накрывы цяпліцы. Каркасы я

«Маскоўскі ўстойлівы», «Альфа» — усёго з дзясятка.

Арганом расказвае, што тут не выкарыстоўваюць ні мінеральныя ўгнаенні, ні гербіцыды. У грунт дабаўляюць арганічныя актыўныя мульты (прасейныя кажучы, пілавінне і адходы ўласнай вінаробчай вытворчасці). Гэтым угнаеннем пасыпаюць рады паміж кустамі вінаграду, каб там з'явіліся неабходныя для росту лазы мікраарганізмы.

Дагляд лазы таксама справа працаёмкая. Трэба своечасова падазваць, падсаджаць, абразаць кусты, сець траву паміж радамі. Тэхнікі спецыяльнай няма, і названая работа праводзіцца ў асноўным уручным. На 70 гектарах вінаградніку заняты 40 рабочых прадпрыемства.

Пінскі вінаробчы завод размешчаны ў пасёлку Садовы на месцы былога бровара маентка графа Красіцкага. Некалі тут запаялі віном больш за 20 чанаў ёмістасцю па 10 тон кожны. Амбіцыйныя сучаснікі замахануліся на тое, каб адрадыць былому славу бровара. І гэта ў іх павінна атрымацца. Дырэктар завода і каманда яго аднадумцаў жыццё ідэі мадэрнізацыі прадпрыемства, пераходу на новыя віды прадукцыі, і адчуваюць пры гэтым падтрымку калектыву. Пры сённяшнім не вельмі высокай зарплате ніхто з двухсот чалавек не звальняецца, не шукае іншае месца. Людзі вераць у перспектыву свайго прадпрыемства.

Бо сённяшні вінаграднік — толькі пачатак. Плошчы неабходна пашыраць. Хутка гэта зрабіць, на гэта, на маючы. Каб пасадзіць гектар лазы, трэба 250 мільёнаў рублёў. Паўнаватрасны ўраджай куст дасць толькі праз пяць гадоў. Значыць, укладанні не акупяцца за год-два. І зводзіць патрэбна падтрымка. Ён і атрымлівае я часткова па праграме развіцця бульбаводства, агародніцтва і пладаводства, якая дзейнічае з 2011 года. Але гэтыя сродкі — кропля ў моры, ды і праграма разлічана на пяць гадоў, што для такой спецыфічнай культуры вельмі мала. Значыць, даводзіцца шукаць новыя крыніцы фінансавання.

Вядучы арганом Чэслаў ЛІМАНОУСКІ ўпэўнены, што беларускі вінаград не горшы за імпартны.

Новае абсталяванне на прадпрыемстве — крок да элітнай якасці прадукцыі.

Святлана ЯСКЕВІЧ, Алена ДАУЖАНОК, Любоў БЯЛЯЕВА (фота).

Ліцэнзія № 03220/131, выдана Дзяржаўным камітэтам па стандартызацыі Рэспублікі Беларусь 28.12.2004 г. Падпісана 16.12.2009 г. на пяць чалавек. УНП 200110728

ПРАЗМЕРНАЕ ўЖЫВАННЕ АЛКАГОЛЮ ШКОДЗІЦЬ ЗДАРОЎЮ

З даўніх часоў будаўніцтва звязалася людзьмі з нечым сакральным і патаемным. Успомніць хаця б масонаў, якія першапачаткова былі ўсяго толькі закрытымі суполкамі прафесійных каменшчыкаў. Ці шматлікі старажытныя будынкi, сакрэт узвядзення якіх дагэтуль ніхто не ведае. Відаць, менавіта ад гэтай патаемнасці і з'явілася ў будаўнікоў прыроджаная сціпласць — яны ніколі не хваляцца сваімі дасягненнямі. Проста робяць сваю справу. І стараюцца зрабіць як мага лепей, бо гэта ж для людзей, якія з табою побач.

Брыгада па мантажы сістэм газабеспячэння. На фота (злева направа) газазэлектраваршчык Аляксандр ЧУГАЕВІЧ, мантажнік вонкавых сістэм Эдуард КОЗЕЛ, электраваршчык Мікалай САМУЙЛІК, начальнік участка Ян СЛАПІК, газазэлектраваршчык Мікалай САМУЙЛІК і мантажнік вонкавых сістэм Віталь СВЯТОШЧЫК.

ТОЛЬКІ ЯКАСНА І Ў ТЭРМІН

Калі прафесіяналы Пінскай СПМК-11 узяліся за працу,

то выканаюць усё на «выдатна»

Начальнік прадпрыемства Пінская СПМК-11 Іван Францавіч ЮШКЕВІЧ.

КІРАЎНІК ГОДА
Іван ЮШКЕВІЧ, начальнік унітарнага прадпрыемства «Пінская СПМК-11», здзівіў мяне сваёй сціпласцю. «Мы не прывычаліся хваліцца, — гаворыць кіраўнік. — Так, будзем шмат чаго. За апошні час ў Столінскім раёне ўдзельнічалі ў будаўніцтве фізкультурна-аздараўленчага комплексу ў вёсцы Альшаны і фізкультурна-спартыўнага комплексу «Аквамарын» у Століне. Гэта маштабны аб'ект, дзе ёсць два басейны, зала для гульнявых відаў спорту і іншыя памяшканні».

Гэты чалавек прыйшоў на прадпрыемства яшчэ майстрам у 1978 годзе, а начальнікам стаў толькі ў 2009-м. Пры гэтым вялікі практычны вопыт дазволіў прывесці СПМК да шматлікіх перамогаў: па выніках працы будаўнічых арганізацый краін СНД у 2011 і 2012 гадах установа заваявала дыплом пераможцы 6-га і 7-га міжнародных конкурсаў на лепшую будаўнічую і праектную арганізацыю, прадпрыемства будаўнічых матэрыялаў і будіндустрыі. А сам Іван Юшкевіч у 2011 годзе быў прызначаны кіраўніком года сярод субпадрадчыкаў арганізацый.

БЕЗ ІХ АБ'ЕКТ НЕ ЗДАДУЦЬ
Але вернемся трохі ў мінулае. Падзея, якая адбылася ў 1976 годзе, змяніла жыццё калектыву ПМК па-сапраўднаму. Калоне даручалася займацца выкананнем сантэхнічных работ — пракладкай сістэм вода-, цэпла- і газабеспячэння, каналізацыі, мантажом кацельняў і помпавых станцый. Кажучы іншымі словамі, рабіць усё тое, без чаго не можа быць здарэны ў эксплуатацыю ніводзін аб'ект. І яны робяць. Прычым выконваюць сваю працу так, што іх шануюць і ведаюць не толькі на Палессі. Добрымі справамі запомніўся калектыву СПМК-11 і ў Мінску, і на Гомель-

Токары 6-га разраду Леанід АНОШКА і Мікалай ШАУЧЭНКА падрыхтоўваюць фланец для злучэння труб.

СПЕЦЫЯЛІСТЫ ВЫСОКАГА ЎЗРОЎНЮ

1 верасня арганізацыі споўнілася 45 гадоў. Гэта вялікі стаж, а таму працуюць там вельмі дасведчаныя спецыялісты. Ёсць людзі, якія працуюць з 1972 года. Амаль з самага пачатку. «Гэта «баявыя афіцэры», якія і забяспечваюць выкананне работ своечасова і якасна, — распавядае начальнік прадпрыемства. — Зразумела, і «штаб» маем вельмі добры. У нас выдатны галоўны інжынер. Ёсць свой «маленькі заводзік» — цэх, які вырабляе загатоўкі. Не трэба звяртацца ў Мінск, робім усё на месцы. Часам сёння на сёння можам зрабіць. Такі цэх ёсць далёка не ў кожнай ПМК».

На прадпрыемстве працуе і моладзь, і больш сталыя людзі. Адно вопытныя, другія — ініцыятыўныя і моцныя. Яны добра спалучаюцца — перадаецца вопыт, а маладосць мае куды аддаць энэргію. У той жа час трапіць на працу ў ПМК складана, патрабуюцца

У аперацыйна-вытворчым аддзеле інжынеры Аляксандр ЗЕЛЯВЕЦ, Галіна ШЫШКО і Людміла ГУЗАРЭВІЧ (злева направа) працуюць пад кіраўніцтвам свайго начальніка Васіля ЧЫЖА (у цэнтры).

СЯМЕЙНЫЯ ДЫНАСТЫІ

Высокі ўзровень прафесіяналізму падтрымлівае, на маю думку, таксама тое, што на працу ідуць дзеці работнікаў. «Напрыклад, чачвёра Чарняхоўскіх працуюць у нас. Бацька Мікалай Кузьміч, сын, унук і пляменнік. Кахоні Аляксея Сцяпанавіч і Віталь Аляксеевіч — бацька і сын. Дарчы, родны брат Аляксея Сцяпанавіча — Сцяпан Сцяпанавіч — таксама выдатна працуе на нашым прадпрыемстве. Каховічы — Іван Мікалаевіч і яго сын Віталь Іванавіч. Вільчук Юры Аляксеевіч і яго жонка Сняжанна Фёдаруна. Два браты Саколікі — Мікалай і Канстанцін (апошні — разам з жонкай). Сын і бацька Мікалай Самуйлікі, — старанна пералічыў кіраўнік СПМК і выказаў здагадку, чаму яны так ахвотна ідуць на працу за бацькамі: напэўна, дома бацька расказавае пра сваю працу, і дзеці разумеюць, што тут нідзе няма. Хаця камфортнасці ў працы будаўніцтва мала. Яе правіла, будаўнік парадка наводзіць, прыгасюць робіць і зноў ідзе ў бруд. Таму сюды прыходзяць дакладна не па камфорт. Хутэй мы прыцягваем добрым заробкам. У нас прынцып такі

На Пінскай СПМК-11 працуюць цэлымі дынастыямі. Так, электрагазаваршчык Аляксандр ЧАРНЯХОЎСКІ вопыт пераймае ў сваіх дзеда і бацькі.

мець адпаведныя якасці: «Да нас часовых людзей нельга прымаць. У нас жа — толькі спецыялісты. Мы не можам дапусціць, каб прыйшоў нехта і нарабіў браку».

Старшы майстар цэха Георгій ЛЕМЯШЭЎСКІ (злева) кантралюе працэс вырабу слесарам Канстанцінам САКОЛІКАМ вузлу і дэталі вентыляцыйных сістэм.

Адна з самых галоўных пераваг Пінскай СПМК-11 — гэта ўласны цэх для вытворчасці вузлу і дэталей. Мантаж можа пачынацца праз тыдзень-два, а дэталі заўсёды падрыхтаваны і ляжаць на складзе, каб быць своечасова дастаўленымі на будоўлю для мантажу.

— колькі ты заробіў, столькі і атрымаеш. Бывае, што трэба папрацаваць звыш нормы — але за гэта адпаведная і плата. У «гарачыя» месяцы людзі ў нас зарабляюць вельмі неабліга грошы, але адназначна, што і ў іншы час заробак у нашых людзей высокі».

КОЖНЫ НА СВАІМ МЕСЦЫ

На прадпрыемстве вельмі якасна арганізавана праца. Кожны ведае, што ён павінен рабіць. У кіраўніцтве дапамагае галоўны інжынер Васіль ПУНЬКО. «Ён мая правая рука, — кажа начальнік прадпрыемства. — Працуе ўжо 30 гадоў. Выдатна ведае кожны рабочы момант, кожнага чалавекі ў СПМК. Ён ледзь не інтуітыўна разумее, хто з работнікаў ле-

Галоўны інжынер Васіль ПУНЬКО.

пей за усё зробіць тую ці іншую працу». А так званы «аперацыйны штаб» кіруе Васіль Чыж. Яго аперацыйна-вытворчы аддзел сярод многіх іншых спраў займаецца распрацоўкай дакументацыі для ўдзелу ў тэндарах і праектаваннем. «Спачатку мы ўдзельнічаем у тэндарах, — гаворыць начальнік аддзела. — Разлічваем усё нюансы праекта і падаём дакументацыю на тэндар. Мы павінны прапанаваць найлепшыя ўмовы і пры гэтым не пралічыцца, бо цана паўсюль фіксуецца і трэба ў яе ўкласціся. Мы павінны нічога не забыць, прадугледзець усё дробязі».

МІНІ-ЗАВОД

Адна з самых галоўных пераваг Пінскай СПМК-11 — гэта стварэнне аддзела, які займаецца падрыхтоўкай вытворчасці. Кіруе гэтым неабходным і важным аддзелам выдатны працаўнік і спецыяліст Андрэй Карнячук. Пад дабыняным наглядом у гэтага аддзела знаходзіцца міні-завод — уласны цэх для вытворчасці вузлу і дэталей.

Пасля замераў, выкананых аддзелам падрыхтоўкі вытворчасці, у большасці сваёй выдатным майстрам свай справы, ветэранам працы Флорам Свірскім, цэх адразу вырабляе ўсё патрэбныя дэталі. Мантаж можа пачынацца праз тыдзень-два, а дэталі ўжо падрыхтаваны і ляжаць на складзе, каб быць своечасова дастаўленымі на будоўлю для мантажу.

Акрамя таго, важна для прадпрыемства, што падрыхтоўчыя работы, зробленыя цэхам, на аб'екце былі б выка-

Адночы ў мінулым... РАЗВІВАЛІСЯ САМІ

У сярэдзіне мінулага стагоддзя адчувалася вострая неабходнасць будаўніцтва аб'ектаў вытворчага і сацыяльнага прызначэння. Адпаведныя просьбы кіраўнікоў мясцовых органаў улады займелі плён, і 1 верасня 1969 года на карце Піншчыны з'явілася новая будаўнічая арганізацыя, якая ўнесла вялікі ўклад у сацыяльна-эканамічнае развіццё рэгіёна і добраўпарадкаванне яго населеных пунктаў. Сёння прадпрыемству ўжо споўнілася 45 гадоў.

Арганізацыя тады атрымала назву «Пінская ПМК-2 Брэсцкага Аблмжгалгасбуда», і яе калектыву настойліва працаваў над стварэннем уласнай матэрыяльна-тэхнічнай базы, справядліва мяркуючы, што без добрай тэхнікі немагчыма выконваць будаўніча-мантажныя работы. Аднак прайшло нямала часу, спатрэбіліся намаганні многіх кіраўнікоў і калектыву арганізацыі, перш чым база калоны здабыла церапершы выгляд і аснашчэнне, якая адказвае строгім сучасным патрабаванням. Але, вядома, усё гэтыя гады ПМК займалася ўзвядзеннем аб'ектаў спачатку толькі ў Пінскім, а затым і ў Іванаўскім, Лунінецкім, Столінскім раёнах.

Некалькі разоў мяняліся назвы прадпрыемства. У 1988 годзе яно стала Пінскай СПМК-11 Брэсцкага аблсельбуда.

наны з нашымі большымі намаганнямі і запатрабавалі б большыя выдаткі фінансаў, часу і сіл. А паколькі кожны аб'ект — індыўідуальны праект, то ўсё гэта вельмі моцна павышае прадукцыйнасць працы на будоўлі. Таму і заробак у цэха адпаведны.

ТОЛЬКІ ЯКАСНЫЯ ПАСТАЎШЧЫКІ

«Мы працуем толькі з надзейнымі пастаўшчыкамі абсталявання. Скажам, крамя, бо іначай пасля кватэру затопіць — і будзе і нам непрыемна, і жыхарам кватэры», — упэўнены Іван Юшкевіч. Прадпрыемства таксама стараецца займаць сваю нішу. «Не спяшаемся згаджацца на ўсе заказы запар. Галоўнае для нас — зрабіць усё, што патрабуюць ад нас мясцовыя будоўлі, і не падвесці генпадрадчыкаў. За «доўгім рублём» не бегаем, свой гонар напакан не выстаўляем, бо пасля можна застацца ўвогуле без заказаў. Мы заўсёды рэальна ацэньваем свае магчымасці, і калі ўжо ўзяліся за нейкую працу, то абавязкова ён скончым якасна і своечасова».

Прынцып працы СПМК — рабіць якасна і ў тэрмін, каб у першую чаргу быў задаволены заказчык. Тады будзе задаволены заробкам работнік. А таксама павінна захоўвацца рэнтабельнасць, якая забяспечвае аднаўленне вытворчасці.

Басейн фізкультурна-спартыўнага комплексу «Аквамарын» у Століне, у будаўніцтве якога прымаў удзел Пінская СПМК-11.

Матэрыял падрыхтаваў Уладзіслаў КУЛЕЦКІ, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Надзеі БУЖАН. УНП 200079761

Швейная майстэрня і мэблевы цэх

У Малоткавіцкай школе-інтэрнаце хворыя дзеці не толькі вучацца, але і атрымліваюць прафесію

Што такое правесці спартландыю ў звычайнай школе? Шараговае мерапрыемства, скажам мы. І будзеце мець рацыю. А ў такой школе, як Малоткавіцкая, спартыўныя спаборніцтвы азначаюць мужнасць і пераадоленне дзялі і удзяльнай.

А яшчэ свята. Бо на спартландыю ў Малоткавічы сёлетам прыехалі больш за 50 дзяцей з розных школ вобласці. Усе яны маюць фізічныя або псіхічныя парушэнні. Такія мерапрыемствы закліканы, як вядома, спрыяць павышэнню рухальнай актыўнасці хворых дзяцей. І гэтага сапраўды ўдаецца дабівацца. Бо юныя спартсмены, нягледзячы на хваробы, вельмі старанна выконваюць спартыўныя практыкаванні.

Творчая брыгада шчыра дзякуе намесніку старшыні Пінскага райвыканкама Багатуі Івану Мікалаевічу і намесніку кіраўніка ааа «Ідэя» Івану Мікалаевічу за дапамогу ў падрыхтоўцы матэрыялаў.

У каго не надта атрымліваецца, таму дапамагаюць педагогі, валанцёры з суседняй агульнаадукацыйнай школы, таварышы па вучобе. Таму і назвалі конкурс «Усе разам».

І падобных праграм, накіраваных на сацыяльную рэабілітацыю дзяцей з асаблівасцямі развіцця, у Малоткавіцкай дапаможнай школе-інтэрнаце распрацавана няма. Школа працуе з хворымі дзецьмі больш за 50 гадоў. Сёння тут навучаецца 160 чалавек. З іх 52 хлопчыкі і дзяўчынкі маюць статус сірот. «Гэта дзеці з сапраўды цяжкім лёсам, — гаворыць дырэктар школы Вячаслаў ІЗОТАЎ. — Некаторыя з іх паспелі ўбачыць п'ятва, нядбайнасць, жорсткасць біялагічных бацькоў. Наша задача не толькі навучыць іх чытаць, пісаць, лічыць, але і даць пачаць сацыяльныя навыкі, а так-

сама рабочую спецыяльнасць, каб у будучыні чалавек мог нармальна жыць і забяспечыць сябе. Таму ў школе ёсць сваё швейна-мэблевое майстэрня і невялікі мэблевы цэх. Дзяўчаты вучацца шыць. Разам з майстрамі яны шыюць пасцельную бялізну, шторы, пакрывалы. Усё гэта вырабляецца не толькі для патрэб сваёй установы, але і прадаецца суседнім установам адукацыі. Хлопчыкі збіраюць мэблю. Усе сталы, шафы ў вучэбным і спальным карпусах тут сабраны рукамі навучэнцаў. І калі ў сярэдніх класах вучні проста спрабуюць сябе ў некаторых справах на ўроках і факультатывных занятках па працы, то ў 11-12 класах яны атрымліваюць прафесію: кветкавада-агародніка, маляра-штукатура, рабочага мэблевай вытворчасці.

Надаўна ў школе паявіўся яшчэ і кабінет чыяльства. Проста ў калідоры ўстаноўлены вулей з празрыстай прыроднай сцяной, праз якую дзеці могуць назіраць жыццё пчалінай сям'і. У высокім драўляным дамку жывуць самыя сапраўдныя пчолы, якія збіраюць мёд. Для гэтага зроблена трубакалідор, выведзеная ў акно. Па ёй крылатыя працаўніцы вяляюцца на вуліцу і вяртаюцца назад з нектарам. Каля вуліцы часта затрымліваюцца навушчыны: гэта ж цікава — глядзець на ўпарадкаванае гарманічнае жыццё наскомыкі. А ўсяго на прышкольнай участку зараз паўтара дзясятка пчаліных сям'яў. І да ранішлага чаю нярэдка падаецца свой мёд.

Педагогі школы назапасілі і выкарыстоўваюць калегі.

Матэрыяльная база Малоткавіцкай дапаможнай школы ўвесь час паліпаўняецца. Ужо дзве тын-кавалына-маларыя майстэрні ўкамплектаваны ўсім неабходным. Закладзены новы сад, на прышкольна-доследным участку вырошчваюцца свае агародніны. Цяпер у школе плануюцца стварэнне невялікай вытворчасці па вырабе траўтарнай пліткі, корпуснай мэб-лі, пашыве пасцельнай бялізны. Тады і дзеці будуць атрымліваць пэўную суму ў якасці зарплаты, і школа зможа мець прыбытак на далейшае развіццё сваёй базы. І самае галоўнае, што дзеці будуць вучыцца са сцен навукаўнай установы кваліфікаванымі рабочымі з практычным вопытам, якія так патрэбны народнай гаспадарцы.

Яна СВЕТАВА.

Падчас інтэрв'ю нашай газеце ў лютым гэтага года архіепіскап Пінскі і Лунінецкі Сцяпан выказаў думку, што на сцяне Свята-Варварынскай царквы ў Пінску можна змясціць мемарыяльную дошку. Тут Канстанцін Міцкевіч янаўчаўся са сваёй жонкай Марыяй Дзмітрыеўнай. Магчыма, таксама дошка неўзабаве з'явіцца. А пакуль драўняца да памяці нашага валака песьняра лепш за ўсё ў Пінкавічах, у музеі класіка беларускай літаратуры.

Музей на месцы, дзе некалі стаяла драўляная школа, быў створаны ў 1990 годзе клопатамі найперш мясцовага настаўніка Івана Іосіфавіча Калашы. Але за дваццаць гадоў гэтаму наслепу патрэба рэстаўрацыі, якая і была праведзена тры гады таму. Пасля гэтага будынак цаглянага памяншага свабоднага падкама і ўнутраная экспазіцыя.

Цяпер музей складаецца з трох залаў. Першая зала на тым месцы, дзе некалі была кватэра настаўніка. Тут сабрана калекцыя рэчыва сям'і Міцкевічаў, якая ў дзёх іншых залах расказвае пра жыццё і працу Якуба Коласа ў Пінкавічах, яго далейшы творчы і чалавечы шлях. Тут ёсць шмат арыгінальных дакументаў і рэпартажных фотаздымкаў.

Былая кіраўніца музея, якая часам выступае ў ролі грамадскага экскурсавода, Ніна Рыгорэўна Палавевіч расказвае найперш, як трапілі Канстанцін Міцкевіч у Пінкавічы. Хто чытаў трылогію «На рэстанях», памятае гісторыю нешчаслівага каханьня маладога настаўніка да палескай

Музей на месцы, дзе некалі стаяла драўляная школа, быў створаны ў 1990 годзе клопатамі найперш мясцовага настаўніка Івана Іосіфавіча Калашы.

Творчая брыгада шчыра дзякуе намесніку старшыні Пінскага райвыканкама Багатуі Івану Мікалаевічу і намесніку кіраўніка ааа «Ідэя» Івану Мікалаевічу за дапамогу ў падрыхтоўцы матэрыялаў.

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение «Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ объекта «Строительство многоквартирных жилых домов типовых потребительских качеств №№ 9, 11 (по генплану) со встроенно-пристроенными помещениями в жилом квартале в границах ул. Янковского – ул. Горцевого – ул. Проектируемой». Жилой дом № 11 по генплану» в г. Минске, опубликованную в газете «Звезда» 4 октября 2013 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилого помещения № 58 с учетом выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий, составляет 1 550 долларов США.

Стоимость 1 кв. метра общей площади фиксируется в долларах США и остается неизменной в долларах США до окончания действия договора создания объекта долевого строительства.

Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты денежных средств на специальный и расчетный счет застройщика.

При 100% оплате всей суммы по договору создания объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингоссплооме стоимость 1 кв.м общей площади уменьшается на сумму, эквивалентную 50 долларам США.

Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрароваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящей информации в проектной декларации в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Если гражданин либо иной претендент на участие в долевом строительстве в течение 5 (пяти) календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах своей неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу и ГПО «Минскстрой» оставляет за собой право заключить договор на завлечение квартиры с другим претендентом.

Генеральный директор **Н.В.Милошевский**

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА – КАМЕНЕЦКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

№ лота	Местоположение земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Целевое назначение земельного участка	Назначение земельных участков в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества	Срок аренды, лет	Характеристика расположенных на участке строений, инженерных коммуникаций	Начальная цена объекта, руб.	Сумма задатка, руб.	Сумма подлежащих возмещению затрат на оформление и регистрацию участка, руб.
1	Брестская обл., Каменецкий район, Верховский с/с, ар. Каленкович, ул. Центральная	124080403200100155	0,0448	Для строительства и обслуживания магазина	Для размещения объектов иного назначения, (код Т 16 00)	30	Земельный участок с наличием инженерной и транспортной инфраструктуры. Ограничение в использовании на площади 0,0003 га в охранной зоне линии электропередач напряжением 0,4 кВ	321 022	64 204	9 171 182 Кроме того, расходы по возмещению извещения о проведении аукциона в СМИ

1. Аукцион состоится 04.11.2014 г. в 14.30 в здании Каменецкого районного исполнительного комитета (зал заседаний) по адресу: Брестской обл., г. Каменец, ул. Брестская, д. 9.

2. Для участия в аукционе гражданин, индивидуальный предприниматель либо юридическое лицо (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) в установленном в извещении о проведении аукциона срок подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предполагается получить в аренду по результатам аукциона, представляет документ, подтверждающий наличие суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, с местного банка, а также заключение с Каменецким районным исполнительным комитетом соглашения.

Сумма задатка для участия в аукционе перечисляется в срок до 31.10.2014 г. до 14.30 на расчетный счет Каменецкого районного исполнительного комитета 3641370240068, ЦЕУ №115 филиала №100 Брестского областного ОАО «АСБ Беларусбанк» МФО 155051246, УНП 200056317, ОКПО 04062400.

Для участия в аукционе на право заключения договоров аренды земельных участков представляются: гражданский – копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариально-государственного заверения; индивидуальный предприниматель – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариально-государственного заверения; представитель или уполномоченное должностное лицо иностранного юридического лица – документ, подтверждающий полномочия представителя иностранного юридического лица, уполномоченного на заключение договора аренды земельного участка, и документ, подтверждающий полномочия представителя иностранного юридического лица, уполномоченного на заключение договора аренды земельного участка, и документ, подтверждающий полномочия представителя иностранного юридического лица, уполномоченного на заключение договора аренды земельного участка, и документ, подтверждающий полномочия представителя иностранного юридического лица, уполномоченного на заключение договора аренды земельного участка.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц, предъявляют документ, удостоверяющий личность.

3. Условия, предусмотренные в решении об извещении о проведении аукциона для проведения аукциона на право заключения договора аренды земельного участка:

– внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка;

– возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе государственной регистрацией в отношении создания земельного участка;

– заключение победителем аукциона с исполнительным комитетом договора аренды земельного участка и в двухмесячный срок после принятия решения исполкома о предоставлении ему земельного участка осуществление государственной регистрации права на земельный участок;

– получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения на архитектурно-планировочное задание и технические условия для инженерно-технического обеспечения объекта строительства, разрешение Верхововского сельского исполнительного комитета на проведение проектно-исследовательских работ, разработку строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий 6 (шести) месяцев с момента регистрации земельного участка, прав, ограниченный (обремененный) прав на него;

– приступать к строительству объекта в течение 6 (шести) месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектно-сметной документации;

– снять на занимаемом земельном участке плодородный слой почвы и использовать его согласно проектно-сметной документации;

– завершить строительство объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией.

4. Заявления на участие в аукционе принимаются с момента размещения извещения о проведении аукциона в СМИ в рабочие дни с 8.00 до 17.00 по адресу: Брестская обл., г. Каменец, ул. Брестская, д. 9, каб. 6. Прием заявлений заканчивается 31.10.2014 г. в 14.30.

Контактный телефон: (801631) 23783.

5. В течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона победитель аукциона обязан внести плату за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, и выполнить условия, предусмотренные в решении об извещении земельного участка для проведения аукциона.

6. Аукцион проводится при наличии не менее двух участников.

7. Всем желающим предоставляется возможность предварительного осмотра земельных участков. Контактный телефон: (801631) 23783.

ОФИЦИАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Вместе на ЕВРО!»

Настоящие правила проведения рекламной игры «Вместе на ЕВРО!» (далее – Правила), разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 №51 (с изменениями и дополнениями), и определяют порядок проведения рекламной игры «Вместе на ЕВРО!» (далее – Рекламная игра).

1. Организатор
Организатором Рекламной игры является Ассоциация «Белорусская федерация футбола», УНП 100073754, зарегистрированная Решением Министерства юстиции Республики Беларусь от 5 мая 2007 г. № 80 в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за №100073754 (далее – Организатор). Местонахождение Организатора: 220020, Республика Беларусь, г. Минск, пр. Победителей, д. 20, корп. 3.

2. Участники Рекламной игры
К участию в Рекламной игре приглашаются все совершеннолетние граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие в Республике Беларусь, иностранные граждане и лица без гражданства, имеющие вид на жительство на территории Республики Беларусь и постоянно проживающие в Республике Беларусь.

Участником Рекламной игры (далее – Участник) не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, а также лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства.

3. Название Рекламной игры: «Вместе на ЕВРО!»
Территория проведения Рекламной игры: Республика Беларусь
4. Срок начала Рекламной игры: 06 октября 2014 г.
5. Срок окончания Рекламной игры: 06 октября 2015 г.

6. Наименование товаров, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра:
билеты на следующие матчи отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016 на стадионе «Борисов-Арена» в г. Борисове (Республика Беларусь): 09 октября 2014 года Беларусь – Украина; 12 октября 2014 года Беларусь – Словакия; 14 июня 2015 года Беларусь – Испания; 08 сентября 2015 года Беларусь – Люксембург

7. Призовой фонд Рекламной игры
Призовой фонд Рекламной игры формируется за счет имущества Организатора в размере 27 955 600 (Двадцать семь миллионов девятьсот пятьдесят пять тысяч шестьсот) белорусских рублей. Призовой фонд рекламной игры включает следующие призы:

№ п/п	Наименование приза	Кол-во, шт.	Стоимость, бел. руб.	Общая стоимость с НДС, бел. руб.
Главный приз	Туристическая поездка на матч отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016 Словакия – Беларусь 09.10.2014 в г. Братислава (Словакия) на 2-х человек*	1	21 650 000	21 650 000
	Сувенирная майка (игровая) с логотипом Флэш-память 8 GB GOODRAM Twister bulk WHITE ИТОГО	5 30	400 000 143 520	2 000 000 4 305 600

*Маршрут туристического путешествия: Минск – Братислава – Минск
Дата, время начала и окончания туристического путешествия: 08 октября 2015 года – начало туристического путешествия; 10 октября 2015 года – окончание туристического путешествия.
Порядок встреч и проводов, сопровождения туриста(ов): Авиaperлет по маршруту Минск – Братислава – Минск
Трансферы: аэропорт – отель – 08 октября 2015 года отель – аэропорт – 10 октября 2015 года
Услуга по размещению: размещение в отеле

Характеристика объектов для размещения туриста(ов) (их местоположение, классификация и законодательству страны (места) временного пребывания, иная информация):
Отель категории не ниже 4* в г. Братислава
Тип номера (double либо twin) 08.10.2015 – 10.10.2015
Услуга по питанию:
Порядок обеспечения питания туриста(ов): ВВ (завтрак)
Перечень и характеристика иных туристических услуг:
Оформление страхового полиса на период поездки;
Услуги по оформлению въездной визы в Словакию, 2 человека;
Визовый сбор посольства Словакии, 2 человека;
Входные билеты на матч отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016 Словакия – Беларусь;
Сопровождение туристов во время посещения матча отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016 09.10.2015 Словакия – Беларусь;
Обзорная экскурсия по Братиславе 09.10.2015 протяженностью не менее 2-х часов.

8. Порядок участия в Рекламной игре, определения Победителей и получения призов:
8.1. Для участия в Рекламной игре необходимо в период с 06 октября 2014 г. до 15 сентября 2015 г. (включительно) совершить совокупность следующих действий:
– Заполнить регистрационную форму, содержащую для заполнения обязательные поля: фамилия, имя (полностью), отчество (полностью); адрес места жительства: почтовый индекс, область, район, населенный пункт, улицу, дом, корпус (если имеется), номер квартиры; контактный номер телефона; номера билетов на все домашние матчи национальной «А» сборной Республики Беларусь по футболу отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016 в соответствии с п.6 настоящих Правил, e-mail;
– Заполненную регистрационную форму необходимо отправить в офис Организатора одним из трех способов:
8.2.1. отправить почтой в офис Организатора (220020, Республика Беларусь, г. Минск, пр. Победителей, д. 20, корп. 3) до 15 сентября 2015 г. (по дате отправления);
8.2.2. доставить лично в офис Организатора до 18.00 15 сентября 2015 г.;
8.2.3. оставить в кассе стадиона «Борисов-Арена» до 22.00 08 сентября 2015 г.
8.3. Каждый билет может принимать участие в Рекламной игре только один раз. В том случае, если номер билета будет введен более одного раза, он будет приниматься только один раз по факту первого получения регистрационной формы. В случае повторного номера билета регистрационная форма, его содержание, будет аннулирована.
8.4. Приобрести билеты можно в точках продажи компании TICKETPRO на территории Республики Беларусь, включая сайт компании в сети Интернет www.ticketpro.by и кассах стадиона «Борисов-Арена», (г. Борисов, ул. Гагарина, 119). Полный список точек продаж TICKETPRO можно найти на сайте компании по ссылке: http://www.ticketpro.by/jnp/shops/index.html
8.5. Каждый Участник может принимать участие в Рекламной игре только один раз.
8.6. Каждый участник может выиграть не более 1 (одного) Промежуточного приза.
8.7. Организатор не несет ответственности за ошибки, допущенные Участниками Рекламной игры при вводе регистрационных данных, и за достоверность сведений, указанных в регистрационных формах.
8.8. Организатор не вступает в спор в случае возникновения вопросов об определении достоверности регистрационных данных того или иного лица. Все Участники должны сохранить билеты на вышеуказанные матчи.
8.9. Розыгрыш Промежуточных призов и Главного приза проводится Организатором Игры 18 сентября 2015 года в 12.00 в офисе Организатора по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, пр. Победителей, д. 20, корп. 3, конференц-зал. Он-лайн трансляция розыгрыша Промежуточных призов и Главного приза будет проведена Организатором Игры на интернет-сайте Организатора www.bff.by. Участники Рекламной игры могут прийти в Офис Организатора, чтобы принять участие в розыгрыше.
8.10. На каждую регистрационную форму оформляется одна карточка, которая содержит порядковый номер и ФИО Участника. Порядковый номер Участника присваивается в порядке очередности по дате получения регистрационной формы.

8.11. Механика проведения розыгрыша Главного приза: все карточки зачисляются во вращающийся барабан и перемешиваются, затем из вращающегося барабана достается одна карточка. Таким образом определяется Победитель Главного приза.
Механика проведения розыгрыша Промежуточных призов: все карточки, оставшиеся в барабане после розыгрыша Главного приза, перемешиваются, затем из вращающегося барабана достаются карточки в количестве, соответствующем количеству Промежуточных призов – так определяется Победитель. Призы распределяются в порядке, указанном в п. 7.
После того, как определены Победители Промежуточных розыгрышей и розыгрыша Главного приза, формируется резервный список Победителей розыгрыша Промежуточных призов, порядок использования которого указан в п.8.15. Резервный список формируется следующим образом: все карточки, оставшиеся после розыгрыша Промежуточных призов и розыгрыша Главного приза, зачисляются во вращающийся барабан и перемешиваются, затем из вращающегося барабана достаются карточки в количестве:
– 2 карточки для приза «Сувенирная майка (игровая) с логотипом»;
– 10 карточек для приза «Флэш-память 8 GB GOODRAM Twister bulk WHITE».

Таким образом, формируется резервный список Победителей розыгрыша Промежуточных призов из 12 (двенадцати) человек.
8.12. Организатор связывается с Победителем Главного приза и Победителями Промежуточных призов по указанному в регистрационной форме номеру телефона и отправляет по указанному в регистрационной форме адресу заказное письмо с уведомлением не позднее 18 сентября 2015 года.
8.13. Победитель Главного приза должен явиться 22 сентября 2015 года к 16.00 в Офис Организатора на торжественную церемонию, посвященную вручению сертификата на получение Главного Приза, с паспортом и иными документами, указанными в п.11.7, а также с оригиналами билетов, приобретенных на вышеуказанные матчи отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016.
Победители Промежуточных призов могут явиться 22 сентября 2015 года к 16.00 в Офис Организатора на торжественную церемонию, посвященную вручению сертификатов на получение Промежуточных Призов, с паспортом, а также с оригиналами билетов, приобретенных на вышеуказанные матчи отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016.
8.14. В случае если Победитель Главного приза не явился 22 сентября 2015 года к 16.00 в Офис Организатора на торжественную церемонию, то для получения Приза Победитель должен явиться в Офис Организатора с паспортом и иными документами, указанными в п.11.7, а также с оригиналами билетов на вышеуказанные матчи отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016, предварительно связавшись с представителем Организатора по телефонам: (375 17) 250 96 36, (375 29) 700 70 38, не позднее 16.00 24 сентября 2015 года.
Для оформления туристических услуг Победитель должен обратиться в туристическое агентство ЧУП «АБФ-Путешествие», находящееся по адресу: г. Минск, пр. Победителей, д. 20, корп. 3, каб. 321 не позднее 17.00 24 сентября 2015 года, предоставив врученный ему Организатором Сертификат.
В случае если Победители Промежуточных призов не явились 22 сентября 2015 года к 16.00 в Офис Организатора на торжественную церемонию, то для получения Призов или для написания заявления о передаче права на призы любому Лицу, Победители должны явиться в Офис организатора с паспортом и оригиналами билетов на вышеуказанные матчи отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016, предварительно связавшись с представителем Организатора по телефонам: (375 17) 250 96 36, (375 29) 700 70 38, не позднее 16.00 29 сентября 2015 г.
8.15. В случае если получатели Промежуточных призов не явятся в указанный срок за Призом, либо с Победителями не удается связаться и уведомить о выигрыше из-за некорректных данных, указанных при регистрации, право на Приз переходит к Участнику Рекламной игры из резервного списка.
8.16. Организатор связывается с Победителем из резервного списка по указанному в регистрационной форме номеру телефона и отправляет по указанному в регистрационной форме адресу заказное письмо с уведомлением не позднее 30 сентября 2015 года. Для получения Приза, Победитель из резервного списка должен явиться в Офис организатора с паспортом и оригиналами билетов на вышеуказанные матчи отборочного турнира чемпионата Европы УЕФА 2016, предварительно связавшись с представителем Организатора по телефонам (375 17) 250 96 36, (375 29) 700 70 38, не позднее 16.00 05 октября 2015 года.

Жырандоля

■ На вялікім экране

МОНІКА ЗЭТЭРЛУНД ЛОБАЧ З ІНГМАРАМ БЕРГМАНАМ

Біяграфічны фільм пра джазавую спявачку, які скарыў шведскую публіку

Фестываль скандынаўскага кіно паचाўс з біяграфічнай карціны «Вальс для Монікі» аб вядомай шведскай джазавай спявачцы Моніцы Зэтэрлунд. Фільм, які на сваёй рэжыме атрымаў хвалю нацыянальнай любові, прыйшоў на вялікі экран мінскага кіна-тэатра «Перамога», каб здэбчыць гэтую хвалю і ад беларускага глядача. Непрысты лёс незвычайнай жанчыны, якая стала культурнай персонай свайго часу, абгранаў ў глянцавай інтрыгуючай меладраме. Можна праясыціца.

Эда Магнасан у ролі Монікі Зэтэрлунд.

«Вальс для Монікі» — гісторыя пра тое, як дзясціна з невялікага гарадка, якая велімі хацела спяваць (і ўмела), увайшла ў музычную шведскую прастору сваімі варыяцыйнамі вядомых песняў і пачала спяваць джаз на роднай мове. Вядома, фільм не проста аддае належнае таленту Монікі, але і паказвае, як драга даводзіцца плаціць за поспех.

Моніку Зэтэрлунд сыграла спявачка Эда Магнасан, якая сама выканала ўсе музыкальныя кампазіцыі ў фільме (а яны ў «Вальсе...» ледзь не галоўныя складнікі). Пасля неверагоднай папулярнасці карціны ў Швецыі музычная кар’ера Эды пайшла ўгару, што не даўна, бо джазавыя імправізацыі ў карціне гучаць зачаравальна.

На шведскім «Оскар» — цырымоніі ўзнагароджання прэміяй «Залаты жуц» — карціна «Вальс для Монікі» перамагла адразу ў некалькіх намінацыях: «Лепшая актрыса ў галоўнай ролі» (Эда Магнасан), «Лепшы акцёр другога плана» (Сверыр Гуднасан, які сыграў закаханага ў Моніку музыканта), «Лепшы касцюм». Рэжысёр фільма Пер Флю прызнаны лепшым рэжысёрам.

Кажуць, касцюмы з фільма нават ставяўлены ў шведскім кінаінстытуце, настолькі яны прыйшліся даспадобы глядачу.

«У Швецыі ёсць АВВА, Інгмар Бергман, Volvo, брэнд ІКЕА і ў тым ліку Моніка Зэтэрлунд. Аматыры джаза з усяго свету ставяцца да гэтай спявачкі з вялікім піетэтам. У свой час яна здымала і ў кіно, напрыклад, у кінаэдэўры «Эмігранты» Яна Труэля. Калі гэта імя нашай публіцы не знаёма, я спадзяюся, што дзякуючы фільму, у якім можна агунацца ў атмасферу 60-х і джазавую імправізацыю, можна даведацца яшчэ пра адну шведскую славуціцу, — кажа праграмы дырэктар фестывалю скандынаўскага кіно і «Лістапада» Ігар Сукмануў.

Фестываль скандынаўскага кіно, пляцоўкай для якога стаў кіна-тэатр «Перамога», трэба ледзь праэмбулай да галоўнай кінападзей года — кінафестывалю «Лістапад». Эстэтыка і напрамак фестывалю ўсё ж іншыя, чым у «Лістапады». Відэачасна скраванасць на цікаваец з боку шырокага глядача, у той час як галоўны кінафорум краіны робіць акцэнт на аўтарскім, інтэлектуальным кіно, на лаўрэатах міжнародных фестывалю. «Нам хацелася б падкрэсліць, што ёсць вялікая колькасць якаснага харвавага кіно, якое можа паслухчыць лекамі ад нуды. Мы не ставілі мэтай уразіць глядача эстэцікі «наваротамі», але ў першую чаргу — дазволіць публіцы, падрыхтаванай і непадрыхтаванай, добра правесці час і атрымаць сапраўднае задавальненне», — каментуе Ігар Сукмануў.

Апроч «Вальса для Монікі», фестываль прапануе яшчэ чатыры карціны: «Забойства ля мора», «Вікторыя. Гісторыя каханых», «Міс-тэрэза. Пачатак», «Значышты страцілі». Што дэманструе любімыя скандынаўскія жанры: баёнкі, трылер, экранізацыя, дэтэктыў. Кожны з фільмаў паказваецца па традыцыйнай пракратнай схеме, таму сачыце за афішай.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ

■ Прэм'ера

ЖАР-ПТУШКА СУПРАЦЬ ПАГАНАГА ЦАРСТВА

Неверагодна цудоўная гэтая птушка. Па-першае: прыгожая, вытанчаная, яркая; здаецца, такіх не бывае — толькі ў казцы, сапраўды. Па-другое: моцная і сваёй вогненнай энергіяй можа любіць цёмнае царства паршчыц і смерці злоснага Кашчэя дапаможа знайсці (у тым, што ён бесмяротны, упэўнены толькі людзі, якія самі не здольны на ўчынк). Па-трэцяе: яна яшчэ і асабліва дарагая (нават у сэнсе — каштоўная). Як твор мастацтва, прычым не аднаго...

Летас у Беларусь прыйшла навіна: на аўкцыёне «Крысіс» набылі твор Льва Бакста — эскіз касцюма да балета «Жар-птушка», які на пачатку мінулага стагоддзя ўразіў Парыж і наогул Еўропу. Над спектаклем славетнай трупы Рускага балета Сяргея Дзягілева ў тым ліку працаваў і ўрадзжэц Гродна, які жыў у Парыжы: Леў Бакст стаў аўтарам касцюмаў да спектакля, якія тады велімі ўразілі публіку, а імя іх аўтара набыло шырокую вядомасць, ён стаў велімі запатрабаваным тэатральным мастаком. І вось цяпер адзін з эскізаў касцюмаў — Жар-птушкі — належыць карпаратыўнай калекцыі «Белгазпрамбанка».

Твор Льва Бакста быў прадставлены публіцы ўрачыста — 3 кастрычніка падчас прэм'еры балета «Жар-птушка» ў Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета Беларусі, на адкрыцці міжнароднай праграмы фестывалю «ЭАрт».

Так слышлі зоркі — і ў прамым, і ў пераносным сэнсе. Прычым як «зоркі» мінулага, творчасць якіх захавала пастаюнка, так і сучасныя. З мінулых: акрамя нашага земляка Льва Бакста гэта яшчэ і кампазітар Ігар Стравінскі (які паходзіць

■ Уражанне

КАСТРЫЧНІЦКІ ФОТАДОДЖ

Кастрычнік для ўсіх аматараў фатаграфіі сёлета асаблівы: упершыню ладзіцца фестываль «Месяц фатаграфіі ў Мінску». Першыя выставы толькі пачаліся, але аматары і прафесіяналы ўжо адчувлі радасць свята сапраўднай фатаграфіі: на адкрыцці выстаў можна хадзіць літаральна кожны дзень, да таго ж слухаць лекцыі прызнаных майстроў. Месяц фатаграфіі ў Мінску будзе доўжыцца да самых апошніх дзён кастрычніка.

Стартаваў праект адкрыццём выставы «Сем», на якую прадставлена па сем твораў сямі аўтараў беларускага грамадскага аб'яднання «Фотамастацтва». Чаму сімволіка менавіта такой лічбы паказана ў аснове экспазіцыі? Стваральнікі праекта тлумачаць гэта тым, што мы жывём па календары, у якім сем дзён, часам марым убачыць сем цудоў свету, да таго ж самая загадкавая з'ява

прыроды — вясёлка — складаецца з сямі колераў. Такія прагматычны лічбы даюць таямнічасці яе ўвасабленню ў фотаздымках.

Марына Бацоўкова паразважала над тым, што такое «Дзень сёмы» (так называецца яе экспазіцыя) — гэта прыпынак, перадышка ці нешта іншае?.. Аўтарка сама ж дае адказ на сваё пытанне: гэта ціхае назіранне за прыгажосцю звычайных рэчаў, гэта рытм малітвы, гэта назіранне за прыгажосцю свету ў стане спакою». Бацоўкова выкарыстала арыгінальную тэхніку: здымала на плёнчаны фотаапарат, затым адкручвала плёнку назад і здымала паўторна. Тое, што атрымалася ў выніку, ніяк не называе супадзеннем — гэта тонкая праца майстра, які ўсё прадумаў як тэхнічна, так і канцэптуальна.

Фотамастак Уладзімір Качан прадставіў на першы погляд простае падборку вышэй сямі прадастаў на чорным фоне — аднак за імі цячучага асабліва пасланні. Ён распавёў, што слова «сем» для яго сугучнае са словам «сям'я». А ў кожнай сям'і, як вядома, ёсць старэйшы рэчы. Калі знаходзіш іх

На адкрыцці выставы «Сем».

падчас генеральнай прыборкі, калі раз імкнешся іх выкінуць, але зноў кладзеш на месца, бо з прадметамі звязаны ўспаміны. На фотаработах мастак адлюстравіў стары гадзіннік, рог для віна, ракавіну, вазон з альясам, якому ўжо 30 гадоў, дзве драўляныя скрыні з інструментамі, сямейныя фоталабомы, рамы, якімі былі афармлены яго першыя фотаздымкі. Паразважаўшы, разумееш, што Уладзімір Качан у кожны фотаздымак здолее прысаць цэлую гісторыю.

Сваю «сямёрку» — твараў — прадставіў і малады фотамастак Элан Лыскоў. Робячы партрэт, Элан працуе з чалавекам прыблізна 5-7 гадзін. Ён адзначаў, што спачатку відаць толькі эмоцыі, праз пэўны час на паверхню выходзяць розныя ўнутраныя «калюжкі» чалавека, і толькі затым можна убачыць яго сапраўдным, такім, які ён ёсць сам-насам з сабой. Адлюстраванне менавіта такога, глыбінчатага стану душы — тое, чым вылучаюцца фотаработы Лыскова.

«Іншы горад» Сяргея Ждановіча, «Стан» Сяргея Міхаленкі, «Сем цудоў свету» Андрэя Шчукіна, здымкі на фотанаперу Ігара

Саўчанкі — тыя «сямёркі» на выставе, у якіх таксама відаць характэрнае, ёсць падставы для назірання і раздумяў. Выстава працягвае сваё экспанаванне ў галерэі «Акадэмія» Беларускай акадэміі мастацтваў.

Паралельна ў іншых выстаўчых залах ладзіцца іншыя, не менш адметныя падборкі фотаздымкаў, прычым не толькі беларускіх аўтараў. Вы зможаце убачыць іх у Цэнтры сучаснага мастацтва, у Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва, у прасторы «ЦЭХ», галерэі «У».

9 кастрычніка ў бары «Хуліган» мае адбыцца амаль сенсацыя ў свеце дакументальнай фатаграфіі. Чакаецца, што сюды з лекцыяй прыедзе Марцін Пар — славетны брытанскі фатограф, член суветнага вядомага фатаграфічнага агенства Magnum. Толькі ці памесцяцца туды ўсе, хто зачоха яго паслухаць?..

Выставы маладой рускай, латышскай, польскай, беларускай фатаграфіі, шматлікія аўтарскія прэзентацыі — тое, што таксама можна убачыць у гэтым кастрычніку.

Ірэна ШЧАРБАЧЭВІЧ

■ Выстава

ТРЫ ПРЫСТУПКИ — І АБСАЛЮТ

Эвалюцыя мастака Рыгора Несцерава ў трох перыядах творчасці

У насычаным час адкрыцця сезонаў стартуе і арт-пляцоўка «Галерэя ДК» са знакавага імя беларускага жывапісу. Мастак, які выстаўляўся ў Маскве, Лондане, Парыжы і, вядома, ў Беларусі. Адзін з самых яркіх прадстаўнікоў беларускай культуры на міжнароднай арэне. Заснавальнік творчага аб'яднання «Арцель» Рыгор Несцераў. У лепшых традыцыях, як Пабло Пікаса або Стэфан Мюрэля, аўтар прадставіў сваю новую выставу «Імкненне да абсалюту» і падзяліў сваю творчасць на перыяды. Іх аказалася тры. Няма, вядома, «благітнага» або «паветранага», але кожны крок ад авангарду да рэалізму наведальнік можа назваць на свой густ.

Рэспектыва трох перыядаў творчасці Рыгора Несцерава пакажа работы канца 60-х, пачатку 70-х гадоў; хай і маленькую па аб'ёме, але важную частку стварэння ў пачатку 80-х, і больш за ўсё ўвагі нададзена работам апошніх дваццаці гадоў.

«Сёння для мяне мастацтва — свосааблівая медытацыя, вынік сутыкнення з рэальнасцю. Тут галоўныя героі — паучыці, эмоцыі, адчуванні, праз якія прабіваецца або з'яўляецца нам свет ці абсалют.

Пры гэтым абсалют для мяне не галаўное паняцце. Дакранаючыся да рэальнасці ў любым месцы, я адчуваю абсалютнае, вечнае і бясконцае, гранд'ёзнасць, гармонію і прыгажосць цэлага, да якога мы ўсе датычымся. Пры ўсёй неабходнасці і велічы закранутай тэмы, тут велімі важная шчырасць мастака перад сваім сумленнем, тонкасць і дакладнасць, праўда ў перадачы сваіх паучыцў і эмоцый. А гэтага немагчыма дасягнуць без працы і майстэрства, без вопыту ўласнага жыцця і культуры папярэдніх пакаленняў...», — каментуе аўтар.

Член Міжнароднай гільдыі мастакоў Рыгор Несцераў імкнецца не толькі знайсці абсалют, але і дасканаласць, таму ён і патрабавальны да сябе, хоць, як сам кажа, «у іншых яму падабаецца ўсё». Неяк мастак распавёў, што псіхалагі прапаноувалі надрукаваць з яго карцін фоталапаты, каб лячыць дэпрэсію і сваіх пацыентаў. Варта падлячыцца ў аўтара, які актыўна піша больш за пацэдзяць гадоў. Медытаваць можна да 13 кастрычніка ў сталічнай «Галерэі ДК».

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание) имущества и его стоимость	ЛОТ. 1 Изолированное помещение — цех малой механизации, инв. номер 250/д-36005, площадью 2516,5 кв. м, стоимостью 2 615 007 000 руб.
Собственник (владелец) имущества	СРУП «Строительный-монтажный трест № 22» г. Полоцк, ул. Шенягина, 54 (УНП 300059021)
Местонахождение имущества	Витебская область, Полоцкий район, Экиманский с/с, 12/1-4 в 0/3 км к востоку от д. Ксты. По всем вопросам, касающимся осмотра имущества, обращаться к заведующему управлению по финансам и экономике СРУП «Строительный трест № 22» — Мусич Наталья Васильевна, (8-0214-41-86-76)
Наличие обременений	Нет
Место (адрес), дата и время проведения торгов	Отдел принудительного исполнения управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома г. Витебск, ул. «Правды», 32 20 октября 2014 года в 14.00
Справочная информация об организаторе торгов	Отдел принудительного исполнения управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома 210029, г. Витебск, ул. «Правды», д. 32, каб. 316 Судебный исполнитель Лянуцвич Сергей Александрович, тел. (0212) 600069 Начальник отдела Бураков Игорь Вячеславович, тел. (0212) 60 09 75
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предпринятых законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества на депозитный счет управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома № 3842903001066 филиала № 200 — Витебского областного управления ОАО «БС Беларусбанк», код 635, УНП 300002505 не позднее 14.00 20 октября 2014 года. Минимальная величина первого шага торгов — 5% стоимости лота. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 15 октября 2014 года повторных торгов по продаже единым комплексом имущества, принадлежащего ОАО «Минскремстрой»

Пример торгов (сводный перечень имущества)	Изн. № кадастровый
Производственный корпус с трансформаторной подстанцией, общей площадью 734,1 кв. м (назначение: здание неустановленного назначения; составные части и принадлежность: производственный корпус готовностью 68% с трансформаторной подстанцией готовностью 49%)	602/U-49786
АБК с пристроенными помещениями производственного назначения со скважиной и водонапорной башней, общая площадь 1339,2 кв. м (назначение: здание неустановленного назначения; составные части и принадлежность: АБК готовностью 42%, с пристроенными помещениями производственного назначения готовностью 21%, на весомом готовностью 70%, со скважиной готовностью 100% и водонапорной башней готовностью 100%)	602/U-49784
Сведения о земельном участке	Кадастровый номер 624484800001000234, площадь — 1,3669 га, назначение — строительство экспериментального завода по производству карбита кальция и углекислоты, очистных сооружений; кадастровый номер 624484800001000235, площадь — 0,1555 га, назначение — строительство экспериментального завода по производству карбита кальция и углекислоты, очистных сооружений
Местонахождение продаваемого имущества	Республика Беларусь, Минская область, Пуховичский р-н, Пережирский с/с, 10
Сведения о продавец	ОАО «Минскремстрой», ул. Интернациональная, 5, 220050, г. Минск
Сведения об организаторе торгов	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск
Начальная цена предмета торгов (с учетом НДС)	487 361 199 белорусских рублей
Сумма задатка	48 000 000 белорусских рублей

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводятся в соответствии со стст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «Минскремстрой», утвержденного организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копия свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копия устава (для юридических лиц); копия платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 1903898583 в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель аукциона (покупатель) в течение трех рабочих дней со дня проведения аукциона.

Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наименьшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Торги проводятся 15 октября 2014 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциониста. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 10.10.2014 по 10.10.2014 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017)327-48-36 (УП «Минский городской центр недвижимости»), (017)200-99-78, (029)350-46-23 (ОАО «Минскремстрой»).

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О СНЯТИИ ОБЪЕКТОВ С АУКЦИОНА

ЗАО «Центр промышленной оценки» (организатор аукциона) отказывается от проведения назначенного на 31 октября 2014 года аукциона по продаже объектов недвижимого имущества:

Лот № 1: административно-бытовой корпус, об. пл. 702,8 кв.м, инвентарный номер 500/С-45993. Лот № 2: производственный корпус, об. пл. 4157,2 кв.м, инвентарный номер 500/С-45994. Лот № 3: производственный корпус, об. пл. 1115 кв.м, инвентарный номер 500/С-45995. Лот № 4: производственный корпус, об. пл. 886,1 кв.м, инвентарный номер 500/С-45996. — расположенного по адресу: г. Минск, ул. Октябрьская, 16, принадлежащего на праве собственности ОАО «МЗОР» — управляющая компания холдинга «Белстакоинструмент».

Извещение о проведении открытого аукциона, опубликованное 30 сентября 2014 года в газете «Звязда», считать недействительным.

беснай Красы (пазбаўленыя вугар дзвучыты жывуць у падпарадкаванні Кашчэя, і ніхто не здолее іх уратаваць). Вось і Іван-царэвіч паспрабаваў вызваліць нявольніц, але сам трапіў пад гнёт Кашчэя. І тут ужо абы ногі вынесці... Не, не, атрымліваецца. Так бы і згінуў. Дзе птушка прыляцела і, у прыніццел, усё зрабіла за людзей. Казка — у жыцці людзі усё ж самі павіны шукаць, дзе схаваны корань зла, і самі ж мусяць вырываць яго.

Гэта казка — ты адрэзу гэта адчуваецца, калі адкрываецца заласна. Усё велімі ярка (дзякуючы мастакам, якія стваралі вобраз спектакля і яго герояў), прыгожа. Нават шыкоўна. І сапраўды, зраўма, чаму ў Парыжы быў фурур, а на самай першай прэм'еры прысутнічаў ці не ўвесь тагачасны бамонд: Марсель Пруст, Морыс Равель, Клод Дэбюсі, Жан Жыраду і іншыя славетныя асобы. Ураціць іх можна было не толькі рускім духам, але і яшчэ шмат чым менавіта ў мастацкім плане.

У тым ліку харэаграфіі Міхаіла Фокіна, якую мы цяпер назіраем у нашым спектаклі. За тым, каб усё адпавядала харэаграфічнаму лілюю таго часу, сачыў Андрэй Па-

епа. І галоўная задума аўтара пра-сочваецца: птушка, якая належыць да паветранай прасторы, танцуе на пуантах, ледзь кранаючы зямлю, яна амаль увесь час у палёце. Зямня прыгажуня, у тым ліку і Нябесная Краса, ходзяць па зямлі босымі нагамі — такая іх чалавечы прырода. І зусім няграбныя, непрыгожыя, рэзкія рухі тых, хто прадставіў Паганана царства. На той час велімі канцэптуальнае ра-шэнне і адпаведна — авангардная пастаюнка для пачатку XX стагод-дзя, якая ўвайшла ў гісторыю руска-га балета асобнай страванкай.

Гэта казка — ты адрэзу гэта адчуваеш, калі адкрываецца заласна.

Імя гэтай стравкі — харэа-граф Міхаіл Фокін. Імя, непару-на звязанае з часам, у якім ён ствараў. Імя ў гісторыі балета. І да яе хочацца далучыцца. Андрэй-су Ляпу, напрыклад, захачаўся так, што ён стаў адзін за адным рэканструяваць спектаклі дзят-лускай трупы ў сталічнай Расіі. І як ілюстрацыя развіцця гісторыі балета гэтыя спектаклі сапраў-

Ларыса ЦІМОШЫК

Кніжная палічка

ПОШУК ГІСТАРЫЧНАГА СВЯТЛА

Ёсць пісьменнікі, якіх адкрываеш неўпрыкмет, пасля працывання, магчыма, і не першай іх кнігі. Так складалася ў мяне і са знаёмствам з прозай Алега Ждана. Ён друкуецца даўно, працуе ў літаратуры не адно дзесяцігоддзе. Творы яго былі змешчаны ў самых розных «тоўстых» маскоўскіх часопісах: «Новый мир», «Знамя», «Дружба народов», «Наш современник»... Друкаваўся празаік і на радзіме, у Беларусі. Друкаваўся і друкуецца цяпер. Былі фільмы

па кнігах Алега Ждана. А для мяне асабіста пісьменнік «убачыўся» не так і даўно — па рамане «Князь Мсціслаўскі» і аповесці «Геній». Пасля ўжо прачытаў «Беларусцы. Аповесць у трох сюжэтах», раман «Гасударыня і епіскап». Акрамя «Генія», следам за публікацыяй у перыядыцы, згаданыя творы пабачылі свет у адной кнізе — летася ў Выдавецкім доме «Звязда». Што прывабіла, што прымусяла па-новаму зірнуць на вядомага і раней аўтара, які ў асноўным піша па-руску?..

Фота: Наталля АКСЮЛЯ

Алег Ждан, які раней быў уважлівым у асноўным да празаічных шуканняў у тэматычнай прасторы пра сучасныя рэаліі грамадства, у творах гістарычнага характару прывязаны да аднаго горада. Да Мсціслава. Да яго ваколлі, да усёго таго, што звязана з гэтым багатым на падзеі кавалачкам зямлі беларускай.

Матэрыялам да рамана «Князь Мсціслаўскі» сталі падзеі пачатку XVI стагоддзя. Вялікія гаспадары заўжды жылі, цешылі сябе клопатамі пра памеры сваіх земляў. Маскові хацелася адарваць кавалек Вялікага Княства Літоўскага. ВКЛ эмгалася за свае ўласныя правы. Мсціслаў жа быў на раздарожжы. Заснаваны яшчэ ў 1135 годзе смаленскім князем Расціславам Мсціславічам, горад згадваецца ў Іпацьеўскім летапісе за 1156 год, калі ім валодаў Давыд Расціславіч. З 1180 горад — цэнтр Мсціслаўскага княства. З другой паловы XIV стагоддзя належыць князю Мсціслаўскаму. Пасля смерці смаленскага князя Давыда, дзядзькі Мсціслава Мсціславіча, Мсціслаў Раманавіч быў прызначаны смаленскім князем і далучыў Мсціслаўскае княства да Смаленскага. У 1359 годзе

літоўскі князь Альгерд захапіў Мсціслаў і далучыў яго да літоўскага княства. 1386 год, у час, калі шла каранацыя вялікага князя літоўскага Ягайлы, смаленскі князь Святаслаў аблажыў горад. Але нічога не атрымаў. Літоўскія войскі пад кіраўніцтвам князёў Скіргайлы і Вітаўта знялі аблогу. Святаслава забілі, дзядзю яго — Юрыя і Глеба — узялі ў палон. У Грунвальдскай бітве Сямён-Лугвен камандаваў трыма палкамі — смаленскім, мсціслаўскім і старадубскім, якія вытрымалі першы ўдар войск Тэўтонскага ордэна. Сямён-Лугвен, ажаніўшыся з праваслаўнай, перайшоў у яе веру і заснаваў дынастыю князёў Мсціслаўскіх. Так пачалася новая гісторыя гэтых земляў... Але не меней складаная, чым у ранейшыя стагоддзі. У рамана Алега Ждана — толькі невялікая частка такой шматпланавай гісторыі. Але гістарычнаму раманісту, які хоча паказаць многія перыпетыі нашых прашчурнаў, імкнучыся разгледзець усю шматбаічнасць паводзін розных сацыяльных груп насельніцтва, не абавязкова прытрымлівацца летапіснаму і хроніку. Гістарычныя факты, гістарычная праўда, да якой А. Ждан асцярожна дакранаецца, — усёго толькі

фон, тая сцяна, перад якой, быццам у тэатры жыцця, стаць каларытныя персанажы. І не абавязкова ім мець вядомасць з пункту гледжання гістарычнага. Перад чытачом прыходзяць вобразы розных людзей. Яны вымалеваны пісьменнікам у святле далёкай мінушчыны, відэаочна, для адной мэты — паказаць перажыванні чалавечых душ і сэрцаў. Сацыяльныя, гісторыка-палітычныя катаклізмы далёкіх часін з'яўляюцца прасторай для выпрабавання чалавечых характараў.

Дынамічная драматычнасць рамана, што надзвычай прываблівае, робіць чытанне займальным, рэльефна паказвае не толькі бітвы, аблогі, сілу зброі, колькі адкрывае перад чытачом карціну трывогі і сумненняў простых людзей. Князь Міхаіл Іванавіч, вавода па прозвішчы Шчэня, святар Нікадзім, рэзчык і мастак Андрон Аблога... Аўтар рамана даследуе, раскрывае перад намі іх перажыванні. Жыццё патрабуе ад іх штодня рабіць свой выбар. Неабавязкова ён звязаны з рашэннямі палітычнага характару. Праўда, чым вышэйшы сацыяльны статус — тым большая адказнасць. Невыпадкавай жа здзекаць ўжо на завяршэнні

рамана размова князя з Нікадзімам, перакананым, што «самае лепшае — ні маскоўскаму гасудару, ні польскаму каралю не служыць, а адно Богу і сваім людзям». Але ж як упарадкаваць такую падказку святара?! Калі «побач такія магутныя суседзі, і царпець яны не могуць, што вольна маленькае княства — само па сабе. Кожны лічыць, што наша зямля — яго зямля, нашы лясы, рэкі, азёры — яго лясы, што аднаму яму мусім мы служыць ад нараджэння да самай смерці, не для сябе, а для яго жыцця!» Не толькі за сябе і блізкіх, але і за горад, княства, за сотні і тысячы людзей, за іх будучыню перажывае князь. Але ж і ў Андрона Аблогі — багатае ўнутранае жыццё, складаны свет судакранання з блізкімі і мастацтвам, моцны перажыванні і трывогі. Пра ўсё пісьменнік піша ярка, каларытна, выкарыстоўваючы самыя патрэбныя словы і вобразы.

Чытанне гістарычных твораў — заўсёды роздум, заўсёды развагі. Чытанне гістарычнай прозы Алега Ждана,

самога, між іншым, мсціслаўца («Дзед аўтара гэтага рамана святар Іаан Канстанцінавіч Пушкін на пачатку мінулага стагоддзя захацеў быў вярнуць сабе ганаровую і выгадную па тым часе прыстаўку Ждан і — даказаў атрымаў...»), падводзіць яшчэ і да наступных думак. Пра нашу гістарычную літаратуру. Раманы і аповесці, што пабачылі свет толькі ў адной серыі Выдавецкага дома «Звязда» — «Святло мінушчыны» і належыць пісьменнікам, якія працуюць і на рускай, і на беларускай мовах, пераконваюць: нам ёсць што расказаць свету. Нам ёсць што ўзагадаць для саміх сябе. Толькі наўрад ці варта гаварыць пра мастацкую літаратуру як пра пэўныя ўрокі гісторыі. Не, хутчэй гэтыя кнігі, што з'яўляюцца светачам для духоўных, маральных шуканняў сучасніка, — аснова ці няхай сабе толькі складнік выхавання і сцвярдання ў Чалавеку Чалавечасці, Людскасці. Чым і займаецца як гістарычны і сучасны пісьменнік Олег Ждан.

Павел АЛЬШОВІЦ.

Помніць, шанаваць, ганарыцца

ПАЖАДАЙ МНЕ, МАМА!..

Песня «Пажадай мне, мама!..» Уладзіміра Пецокевіча і Дзмітрыя Даўгалёва адразу залепіла ў сэрцы слухачоў, як толькі загучала на эстрадзе, у радыё- і тэлеэфіры. На пачатку гэтага стагоддзя яе прэзентаваў Олег Сямёнаў. Спявак змог душэўна перадаць прысягальны роздум маладога пакалення, дзясціства якога апаліла вайна. Нялёгка доля выпала тым юнакам і дзяўчатам. І заўсёды на жыццёвай дарозе іх падтрымлівала і клікала наперад святая вера ў росквіт роднага краю, яго шчасліваю будучыню. А гэта магчыма толькі тады, калі воля і незалежнасць заваладарыць паўсюль у мірнай прасторы.

Верш Уладзіміра ПЕЦЮКЕВІЧА
Музыка Дзмітрыя ДАУГАЛЁВА

Пажадай мне, мама, пажадай мне
Ясных дзён і самых светлых сноў! —
Я іду ў нязведаныя далі
Вечным полем горкіх палыноў.

Я іду на кліч світанай чайкі —
Недзе там світае ранак мой,
Недзе там спаткаю вечнасць бацькі,
Што ўзыхла курганна гарой.

Недзе там, за той гарой святою,
Наталю душу з жывых крыніц
І знайду я, мама, праксы-долю
У святле купальскіх зараніц.

Недзе там, за той гарой святою,
Я не раз згадаю твой наказ:
— Помні, сын, і ты, як бацька, волю
Заслани сабой у грозны час!..

Пажадай мне, мама, пажадай мне
Ясных дзён і самых светлых сноў! —
Я іду ў нязведаныя далі
Вечным полем горкіх палыноў.

Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН

Музыкальныя ноты для песні «Пажадай мне, мама, пажадай мне».

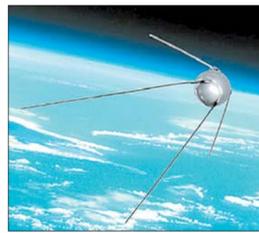
НАРОДЖАННЯ 4 кастрычніка
У адрозненне ад астатніх, яны проста жыццём сваім жыццём і паводзіць сябе так, як жадаюць.

НАРОДЖАННЯ 5 кастрычніка
Гэта барацьбы за праўду, яны аднолькава рашуча дзейнічаюць і ў асабістых адносінах, і ў самых высокіх эшалонах грамадства.

Даты Падзеі Людзі

Дзень пачатку касмічнай эры чалавецтва. Абвешчаны Міжнароднай федэрацыяй астранаўтыкі ў верасні 1967 года

1582 год — у Заходняй Еўропе ўведзены грыгарыянскі стыль. Рымскі папа Гыгорый XIII ажыццявіў у Еўропе календарную рэформу, і замест старага, юліянскага календара, увёў новы. Яго сталі называць грыгарыянскім. Прычынай правядзення рэформы стала паступовае змяшчэнне ў дачыненні да юліянскага календара дня вясяновага раўнадзенства, па якім вызначалася дата Вялікадня. Да сярэдзіны XX стагоддзя грыгарыянскім календаром сталі карыстацца амаль усе краіны свету. У Расіі ён быў уведзены ў 1918 годзе дэкрэтам Саўнаркама, згодна з якім пасля 31 студзеня наступіла 14 лютага. Выпраўлены календар атрымаў назву «новага стылю», а за старым юліянскім замацавалася назва «стары стыль». У Расійскай Праваслаўнай Царкве, захаваючы традыцыі, працягвае карыстацца юліянскім календаром.

ліметраў, чатыры штыравыя антэны, яго вага складала 83 кілаграмы. Арбіта была разлічана так, што спадарожнік пралятаў над Масквой і Вашынгтонам, пераадольваючы гату адлегласць прыкладна за 15 хвілін. Першы касмічны апарат здзейсніў 1440 абаротаў па калезыю арбіце і праз 4 месяцы згарэў у атмасферы. У Амерыцы запуск савецкага спадарожніка расцанілі як «знішчальны ўдар па прэстыжы Злучаных Штатаў». Аб шок, які зведзілі амерыканцы, можна меркаваць хоць бы па такім успаміне савецкага пісьменніка Стывена Кінга: «Мне было дзясціцца гадоў, я знаходзіўся ў кіназатры. У самы інтрыгуючы момант экран патух. Кіназатр быў бітком набойці дзецямі, але, як і дзіўна, усе паводзілі сябе ціха. На сцэну выйшаў настаўнік і падняў руку, просячы цішыні, — зусім лішні жэст. Мы гадзілі, што за катастрофа прымусяла яго спыніць філм, але тут ён загаварыў, і дрыготка ў яго голасе яшчэ больш збытжылася нас. «Я хачу павадаміць вам, — пачаў ён, — што Саветы вывелі на арбіту вакол Зямлі касмічны сатэліт. Яны называюць яго... «спутнік». «Памятаю вельмі выразна: страшнае, мёртвае маўчэнне кіназалаў раптам было парушана адзінокім выкрыкам; голас быў поўны слёз і спахожанай элосці: «Давай паказвай кіно, хлус!»...»

1744 год — нарадзіўся (г. Камянец) Міхал Францішак Карповіч, палітычны і царкоўны дзеяч, багаслоў-асветнік. Адукацыю атрымаў у Брэсцкім езуіцкім калегіюме. З 1767 года — прафесар філасофіі Варшаўскай семінарыі, з 1771-га выкладаў тэалогію ў Кракаве, у 1772-74-м — багаслоўе і царкоўную гісторыю ў епарыяльнай семінарыі пры касцёле св. Казіміра ў Вільні. Займаўся таксама прапагандыскай дзейнасцю, пісаў вершы з нагоды розных падзей жыцця мясцовых магнатаў, прапагандаваў ідэі французскіх асветнікаў. Адзін з першых у Беларусі пачаў крытыкаваць прыгоннае права і жорсткае абыходжанне феодалаў з сялянамі. Сабраў багатую бібліятэку, у якой было шмат літаратуры на французскай мове. Змагаўся за ўвасабеленне ў жыцці прынцыпаў Канстытуцыі 3 мая 1791 года, якая была накіравана на ліквідацыю феодалнай анархіі і павінна была садзейнічаць палітычнаму і эканамічнаму ўмацаванню Польшчы. У час паўстання 1794 г. уваходзіў у склад паўстанцкага ўрада. Памёр у 1803 годзе.

1957 год — у СССР з палігона Цюра-Там быў запусчаны першы ў свеце штучны спадарожнік Зямлі. Ён меў форму шара дыяметрам 580 мі-

Было сказана

Андрэй МАКАЁНАК, пісьменнік, драматург: «Калі Бог захоча пакараць чалавека, ён задавальняе ўсё яго пажаданні».

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЦЕ!

Фішлааф

Старэбіца: філе рыбнае — 500 г, яйкі курныя — 3 шт., морква (адварыць) — 1 шт., зялёная (пяршуха, кроп) — 1 пуч., цыбуля рэчатая — 1 шт., норы (лісты спрасаванай марской капусты) — 4 лісты, куркума — 1 ч. л., аджыка — 1 ч. л., соевы соус — 3 ст. л., папрыка салодкая — 1 ч. л., соль, батон — 3 кавалкі.

Слой першы. У чашы блендара злучыць траціну філе рыбы, 1 ст. л. соевага соуса, 1/3 цыбуліны, нарэзаннае зялёнае, яйка. Пракруціць 1-2 хвіліны. Дадаць лустачку батона, змочаную вадою ці малаком. Дасаліць на смак. Соль ужо прысутнічае ў соевым соусе — улічыце гэта. Падрыхтаваны фарш выкладзі ў форму для запякання. Зверху закрыв лістом норы.

Слой другі. Злучыць другую траціну філе рыбы, 1 ст. л. соевага соуса, 1/3 цыбуліны, вараную моркву (можна сырую), яйка, лустачку батона, змочаную вадою ці малаком, чорны молаты перац. Дабавіць куркуму, яна надае цюль і смак. Падрыхтаваны фарш выкладзіце другім слоем у форму. Зверху — лісты норы.

Слой трэці. Трэцюю частку філе рыбы, 1 яйка, лустачку змочанага батона, 1/3 цыбуліны, аджыку, 1 ст. л. соевага соуса і салодкую папрыку пракруціць у блендарах. Выкладзі фарш у форму.

Выпякаць 30 хвілін у духоўцы пры 180°C. Гатовы фішлааф можна падаць як гарачую страву ці як халодную закуску.

Паштэт з фасолі

Старэбіца: 1 шклянка фасолі, 2-3 ст. лыжкі алею, 1 цыбуліна, воцат, соль, перац. Фасолію адварыць, працерці скрозь сіта (здабці дадаць алею, соль, перац на смак. Усё перамешаць, выкладзі ў форму і астудзіць у халадзільніку.

КУЛІНАРНЫЯ ХІТРЫКІ

- ✓ Для захавання смаку, водару і колеру свежых ягад пры варэнні кісялю адлічыць з яго сок не кіпячэй. Кіпячэй толькі заліць вадою жамерныя ягады і ў атрыманым адвар дадаваць цукар і крухмал. Сок улівайце ў гатовы кісель, калі ён зняты з агню.
- ✓ Буракі варацца вельмі доўга — 3—3,5 гадзіны. А можна варыць іх толькі гадзіну, затым зняць з агню і паставіць на 10 хвілін пад струмень халоднай вады. Буракі будуць гатовыя.
- ✓ Вінегрэт набудзе тонкі і прыемны смак, калі ўліць у яго 1 ст. л. малака і дадаць 1 ч. л. цукру.
- ✓ Вы зможаце лёгка і проста змяніць маянэз сматанай, дадашы ў яе расцёрты жаўток зваранага ўкрутую яйка і чайную лыжку гарчыцы.

СЁННЯ

Табліца з надзеяй Сонца ў Мінску, Віцебску, Магілёве і Гомелі.

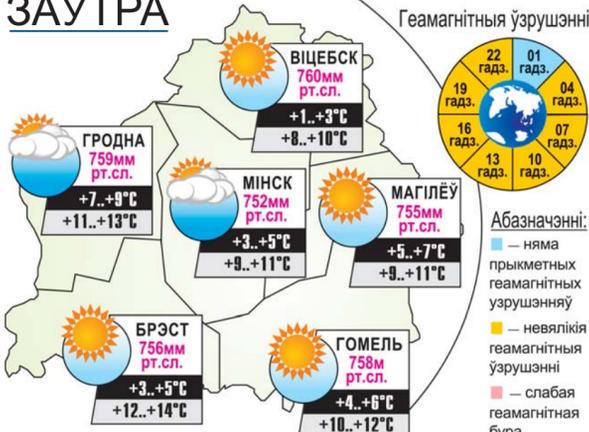
Месяц

Першая квадра 1 кастрычніка. Месяц у сусор'і Вадалея.

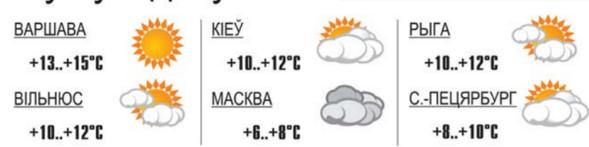
Імяніны

Пр. Аляксандра, Аляксея, Андрэя, Валянціна, Васіля, Данілы, Івана, Канстанціна, Уладзіміра, К. Разаліі, Ружы, Конрада, Францішка.

ЗАЎТРА

...у суседзях

УСМІХНЕМСЯ

Жонка — мужу: — Памятаеш, я сёння раніцай бегала па кватэры з радасным крыкам «Ура! Нарэшце знайшла ключы!»? — Ну, так. — Ты не бачыў, куды я іх пасля гэтага паклала?

Хочаце дакладна ведаць, колькі ў вас сваякоў? Купіце кватэру каля мора.

— Мілы, прывітанне. Чым займаешся? — Ляжу ў ложку, засынаю. А ты? — А я сяджу ў клубе за тваёй спіной, гляджу, як ты круцішся і не можаш заснуць...

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙНАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КІРШЧУК, А. ПЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫШ. Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда» АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага 10-а. Тэлефон: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзакна за выпуск дадатка: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай воблі: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81. http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, e-mail: reklama@zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by. Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адлюстравана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.157. Індэкс 63850. Зак. № 3959. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30 3 кастрычніка 2014 года.